

Kompozitorius ir klausytojas

Kelios mintys prieš operos "Danos" premjerą

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Rašyti apie operą "Daną" jos nemačiusiam, manau, yra bereikalinga ir neįdomu, kada patys šios operos kūrėjai kompozitorius Julius Gaidelis ir libretistas poetas Stasys Santvaras yra mūsų tarpe. Jie vieninteliai savo gyvu žodžiu gali mums pristatyti savo idėjas ir šios operos kūrimo aplinkybes. Kada operos kūrėjų nebėra gyvųjų tarpe, tada, norint daugiau susipažinti su tuo ar kitu kūriniu, reikia rausti po senas knygas, kūrėjų laiškus, ar kitus raštus. O dabar, tikrai po operos "Danos" premjeros, ją pamatę ir išgirdę, kiekvienas galėsime apie ją pasisakyti ir įvertinti šią operą bei jos autorių kūrybines pastangas ir pasisekimus.

Premjerinėse nuotakose

Geriau, vietoje "Danos", prieš premjerinį aprašymą meskime žvilgsnį aplamai į kelias girdėtas nuomones, kurios yra dažniausiai girdimos ir diskutuojamos prieš naujo kūrinio pasirodymą. Daugiausia teko nugirsti tokias nuomones: Kažin, ar ten bus kas gero? Ar apsimokės eiti? Man jau geriau tegul kartoja kokią matytą ir girdėtą kaip "La Traviatą". O gal bus labai moderni ir dar iš stovyklos gyvenimo? Kažin kodėl i bet koki naują meno kūrinių vis žiūrime truputį skersai, su tam tikra abejojine.

Pirmoji mintis, kuri kyla, išgirdus tokius pasisakymus, yra ta: kaip iš viso galima bet koki muzikos kūrinių iškritikuoti, tojo kūrinio dar negirdėjus?

Gi juk kiekvienas menas yra kuriamas ne sau, o norint juo pasidalinti su kitais. Todėl kiekvienas naujas kūrinys turėtų būti sutiktas ne su abejojine, bet su išskėstomis rankomis, tikintis, kad jį patvirtins mūsų kultūrinis aruodas.

Aptingusio muzikinio gyvenimo judintojai

Knygos "The Art of Spirit" autorius Robert Henri sako: "Menas, kada jis yra tikrai supratas, pasidaro kiekvieno žmogaus provincija. Kada menininkas gyvena asmenyje, nesvarbu kokios rūšies meno atstovas jis bebūtų, tas asmuo pasidaro išradimas, ieškantis, drąsus savo išsaky-

mu. Jis pasidaro įdomus kitiems žmonėms, nes pasaulis be jo sustingtu, o su juo jis virsta gražiu". Menininkai ir yra to sustingusio mūsų kultūrinio gyvenimo išjudintojai. Julius Gaidelis su savo kantata "Kovotojai", o Darius Lapinskas su savo kantatomis "Karalius Mindaugas", "Cantata declamata" ir operomis "Lokys" ir "Maras" nevien tik praturtino mūsų taip labai negausi naujos muzikos, o ypač operos, lobyną, bet taip pat išjudino aptingusį muzikinį gyvenimą. Nors šių kompozitorių muzika ir būtų gruboka, ne taip maloniai klausoma kaip atsivežtinės liaudies dainos, ar seniau girdėta "La Traviata", bet negalima paneigti abiejų muzikos ekspresyvumo, gilios minties. Ir, kadangi menininkai daug giliau pergyvena savo laiką, daug giliau įžvelgia į žmogaus tragiką ir ją dar stipriau perduoda, todėl dažnai atsitinka, kad kūrėjas atsiskiria nuo savo laiko žmogaus, kūrėjo menas pasilieka vienišas, nesuprastas, neįvertintas.

Klausytojo pasirošimas

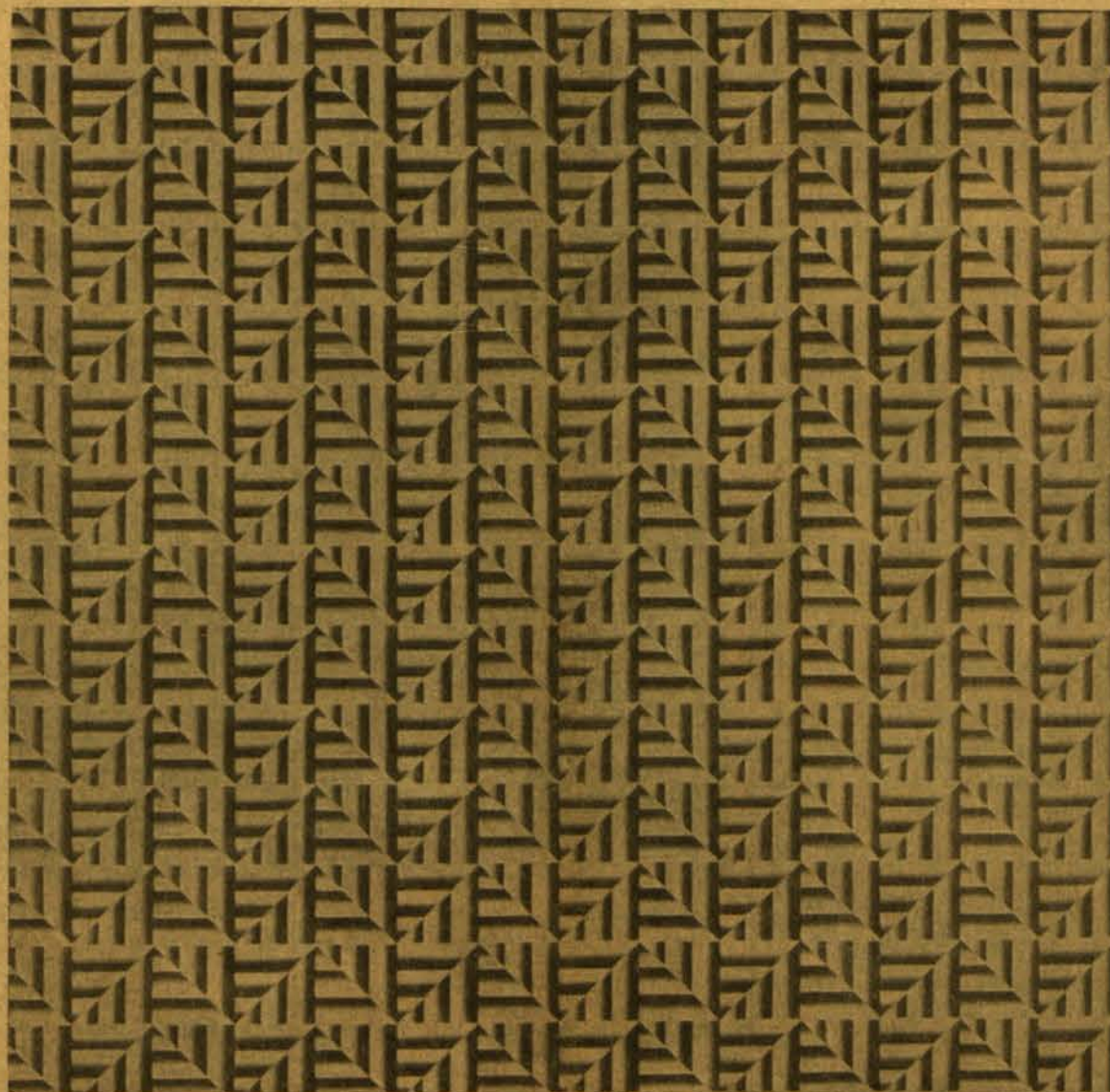
O kad toks naujas muzikos kūriny (čia tinka visiems menams) lieka vienišas ir nesuprastas, tai nėra kaltas jos kūrėjas, bet klausytojas, nors dažniausiai jis pats pirmas užpuola kūrėją, į save visai nepažvelgęs. Gi tai atsitinka dėl to, kad, anot pianisto Arthur Schnabel, klausytojo "priimtumas" nėra dar paruoštas tai muzikai priimti. Naujo muzikos kūrinio sutikimas priklausys nuo to, kaip klausytojas bus pasiruošęs jį sutikti. Kaip muzikos istorijoje matome, beveik kiekvienas

(Nukelta 15 psl.)

Kazys Varnelis

Iš Chicagos ir apylinkės dailininkų bienalės Chicagos Meno institute

Kazys Varnelis

Darbas, kuris šiemetinėje Chicagos Meno instituto bienalėje yra atžymėtas 1000 dolerių premija.

Ritminės refleksijos

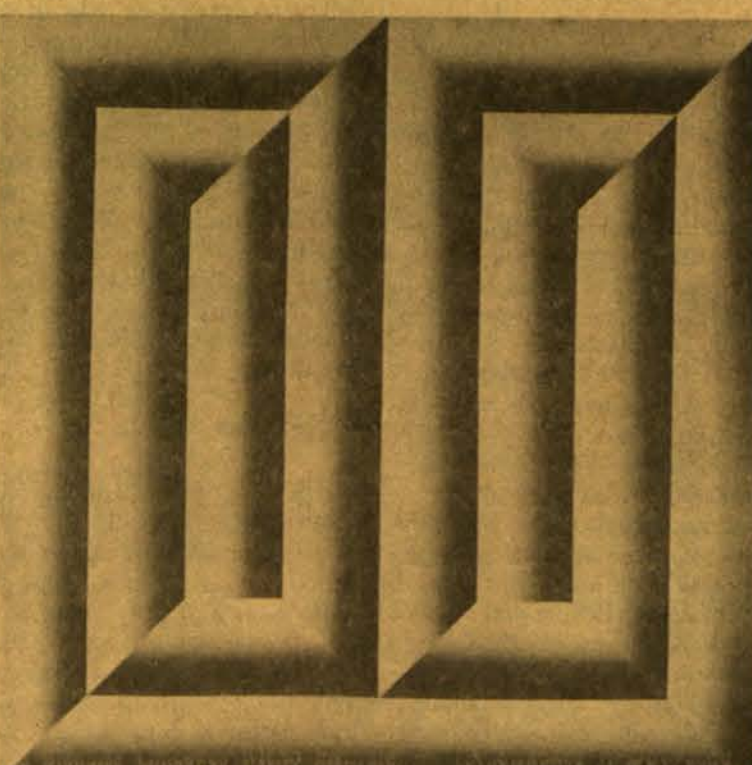
KAZIO VARNELIO LAIMĖJIMAS

Chicagos Meno institutas, viena iš Amerikos pirmiausių šios rūšies institucijų, — muziejų, kas antri metai Instituto centrinėse patalpose rengia rinktinę Chicagos ir apylinkės (šimto mylių spinduliu) dailininkų parodas — bienales. Tikrąjį tos parodos vyksmą kasmet, tik vienais metais tapybos ir skulptūros, kitais — akvarelės, grafikos, piešinių. Tokiu būdu kiekviena iš jų kartojasi kas antri metai, todėl ir vadinamos meno pasaulį įprastu terminu — bienalėmis.

Reikia pasakyti, kad Chicagos Meno instituto bienalės Jungtinių Amerikos Valstybių vidurio valstijose yra laikomos vienu iš ryškiausių šio regiono meno gyvenimo faktų. Darbai į šias dvi metines parodas jury komisių atrenkami, statant kandidatams labai kietus reikalavimus. Tad neuostabu, kad iš tūkstančių darbų atrenkama tik šimtinė, o kartais dar mažiau. Patekti į tokias Chicagos bienales dailininkui yra išskirtinio prestižo reikalas. Tačiau lietuviai dailininkai ne vieną kartą į šias parodas jau buvo patekę. Tais ar kitais metais parodon buvo priimti Vytauto O. Virkau, Kęstučio Zapkaus, K. Zoromskio ir Viktoro Petravičiaus darbai. Petravičius už savo grafiką yra net laimėjęs vieną iš daugelio premijų.

Tenka dar priminti, kad Kazys Varnelis yra vidurinėsios mūsų dailininkų kartos žmogus, 1941 m. baigęs Kauno Taikomosios dailės institutą, vėliau dir-

Premijoms kapitalą sudeda įvairios institucijos, fondai ar šiaip žymieji meno mecenatai. Ir tą kapitalą sudaro dešimtys tūkstančių dol. Po vieną kitą šim tą kiekvienos bienalės atveju paskiriama nemažam parodos dalyvių skaičiui. Tačiau tik kokios penkios būna paprastai pagrindinės premijos. Šiemet viena iš tokių pagrindinių premijų paskirta Chicagoj gyvenančiam ir Chicago City College meną dėstančiam lietuviui dail. Kaziui Varneliui — jam teko Viehr vardo 1000 dolerių premija. Reikia prisiminti, kad prieš porą metų įvykusioje Chicagos bienalėje taipgi buvo išstatytas vienas K. Varnelio darbas. Šiemetinėje, kuri atidaroma šiandien (kovo 22 d.) Kazio Varnelio išstatyta net trys darbai. Paprastai parodos rengimo komisijon galima pristatyti tik vieną darbą. Šiemet tokiu būdu pristatyta daugiau kaip tūkstantis. Iš jų parodon buvo atrinkta tik 106 darbai. Tarp jų ir K. Varnelio tapyba, įvardinta "Ritmo refleksijos". Jury komisi-

Kazys Varnelis

Iš bienalės Chicagos Meno institute,

Kertinė Paraštė

PINIGAS IR KULTŪRA

Lietuvių fondo suvažiavimui artėjant

Vieniem tai bus, idealistiškai žvelgiant, savo esmėje beveik nesuderinami dalykai. Kitiems atrodys, vienas kitą papildantys, vienas kito būtini. Tretieji čia tarp jų gal ras vien pono ir vergo santykius. Tik vienam ponas bus pinigas, o vergas kultūra, kitam atvirkščiai — ponis bus kultūra, o jos vergas pinigas. Mes čia jau iš anksto galime pasakyti, kad nenorime nuvertinti nei vieno, nei antro, juo labiau kurio nors sąskaiton. Žmogiškam gyvenimui žemėje ir to gyvenimo išsivystymui šiandieninėje raidoje ir pinigas ir kultūra yra reikalingi dalykai. Klausimų kyla tik tada, kai to "meilės trikampio" (pinigas — kultūra — žmogus) reikia nagrinėti atskirus atvejus. Tada nereitai viskas ir susimazgo.

Kad nereikėtų pamokslininkauti užsiminsime tik porą gyvenimiškų pavyzdžių, iš kurių išvadas pats skaitytojas lengvai pasidarys. Sakysim, kad mums nežinomas ir turtingas meno mėgėjas graikas IV amž. prieš Kristų užsakė žymiajam skulptoriui Praksitelui nukalti jo garsųjį Hermj už tam tikrą sumą tuometinės Graikijos pinigų. Šiandien, praėjus daugiau kaip dviem tūkstantams metų, ko verti Praksitelui užmokėti pinigai ir ko vertas išlikęs skulptoriaus marmurinis Hermis. Gautos Praksitelio monetos gal dar ir turi šokią tokią numizmatinę vertę, bet už jas šiandien net tų pačių senųjų krautuvė tieiogiai nieko nenupirksi. O Praksitelio Hermio net labiausiai visur pasaulyje imamais doleriais nei įkainuosi, nei nupirksi, klodamas net astronomines pinigų sumas. Hermis jokių pinigų neįkainuojamas.

Kitas, jau istorinis ir visiems žinomas literatūros, menų ir visokiosios kūrybos rėmėjas Mecenatas I amž. prieš Kristų, globodamas ano meto romėnų poetą Vergilijų, saky-

sim, moka už kiekvieną tą ar kitą rašytojo kūrinį brangiomis romėniškomis monetomis, kad poetas, nesirūpindamas žmogiškojo gyvenimo būtinumais, galėtų atsidėti vien literatūrai. Nors ir didelės pinigų sumas Vergilijus tada būtų iš Mecenato gavęs, ko vertos jos šiandien? Tur būt, net ir numizmatikos krautuvėje, jų vertė mažesnė ir už anas Praksitelio gautąsias graikiškas monetas. Tačiau nei dolerių, nei angliškujų svarų maišais neįkainuosi ir nenupirksi, jeigu būtų anomet neparašyta, Vergilijaus "Georgikų". Ką reiškia visam Vakarų pasauliui Vergilijaus kūryba ir kiek šiandien verti už tą kūrybą poeto gautieji pinigai?

Dar pavyzdys iš mūsų laikų ir iš mūsų išelviškosios buities. Vis tai šen, tai ten nugirstama dejonė, kad pastarasis mūsų čionykštis Kultūros kongresas pasibaigė su piniginiu nuostoliu, kalbėdėl to suverčiant naujiems muzikiniams pastatymams. Iš kitos pusės lyg ir kontra bando ma džiaugtis, kad šokių šventė išėjo su (tegu dar ir niekur nepanaudotu) pelnu. Į platesnius aiškinius nesileidžiant, čia tik reikėtų nustebti: ar iš tikrųjų mes kultūrą, kūrybą ir aplamai naujus jos užmojus ir visais svarbiais lygiais tais pačiais svarsčiais kaip ir grynai pinigui sutelkti rengiamą vakariene ar gegužinę? Argi mes nematome, kiek aukojama iš pašalės kad ir Chicagos Lyric operai, norint, jog ji mieste gyvuotų? Be donacijų neapsieina ir kasmetinė lietuviškoji opera. Iš kur tad išskirtiniai reikalavimai toms mūsų kultūrinėms apraiškoms, norint, kad jos atneštų dar ir pinigų krūvelę?

Lietuvių fondas ir fondo vadovai, atrodo, puikiai supranta savo paskirtį. Jie nereikalauja pinigų iš kultūros, bet lietuviškai kultūrai pinigą kloja, lygiai kaip anas romėniškasis Mecenatas. Visas dėmesys tačiau mūsų išelviškose sąlygose turėtų būti sukauptas į tai, kaip geriausiai ir vaisingiausiai turimą pinigą panaudoti, labiausiai nepanirštant, kad svetimoje žemėje mes tiesiog lenktyniaujame su laiku, kad reikia viską daryti ir kurti dabar, nes rytoj, jei pinigų ir netruks, tai truks ir žmonių ir vertybių, kurių už joki pinigą jau nenupirksi.

Išnaudoti esamas ir netikėtai susidariusias sąlygas yra pati atsakingiausia Lietuvių fondo vadovų pareiga. Manysčiau, kad susirinkti tik kartą per metus ar pusantų metų pelno skirstymo komisijai neužtenka. Reikia daugiau lankstumo ir susidariusių sąlygų išnaudojimo.

Vėl konkretus pavyzdys. Prof. dr. Rimvydas Šilbajoris

(Nukelta 12 psl.)

Šiame numery

- Pinigas ir kultūra.
- Kazio Varnelio laimėjimas.
- Kompozitorius ir klausytojas.
- Prof. dr. Pranas Skardžius — darbštus mūsų kalbininkas.
- Vytauto Igno dailės paroda Philadelphijoje.
- Pastabos apie Vydūno teatrą.
- Aleksandro Radžaus eilėraščių.
- Talento ir atkaklaus darbo brandžioji sandarmė.
- "Gimtiosios kalbos" likimo klausimu.
- Eilėraščių, daina ir sonata.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Motery gyvenimas.

Prof. dr. Pranas Skardžius — darbštusis mūsų kalbininkas

Jų 70 metų amžiaus sukakties proga

IGNAS SERAPINAS

Kalba — didžiausias žmogaus ir tautos turtas. Ja išsakomas įvairus kiekvieno individo vidaus pasaulis. Kaip sunku žmogui gyventi svetur, nemokančiam gyvenamojo krašto kalbos. Iš kitos vėl pusės — mažą garbę ir daugelį svetimų kalbų kalbėti, bet didelę gėdą savosios gerai nemokėti. Tik per kalbą prabyla subtiliausi mokslo, meno ir įvairiausi kultūros laimėjimai. Kalba — žmogaus ir tautos vidaus kultūros lygio rodiklis.

Nors kalba žmogui bei tautai yra jų esmės dalis, pats gyvybės alsavimas, tačiau kalbos tyrinėjimo kalbininkų nepritekliai visais laikais junta ir išgyvena visos tautos. Ir nenuostabu, nes tai specialaus talento bei kruopštaus darbo reikalaujanti, o dar tokia nepelninga profesija.

Ir mūsų tautai, nors turinčiai seną ir labai turtingą kalbą, talentingų ir pasiruošusių kalbininkų trūko ir tebetrukta. Darbo plotai dideli, o darbininkų mažai. Visur jų pagalba reikalinga.

Patys žymiausi mūsų kalbininkai-lituanistai, antrą kartą grįžtant komunistinės Rusijos okupacijai, atsidūrė toli už Lietuvos ribų. Jų tarpe turime ir prof. dr. Praną Skardžių, dabar gyvenantį JAV, kurio 70 m. amžiaus sukaktį minime š.m. kovo 26 d.

Mūsų suaktuvininkas yra vienas iš nedaugelio mokslininkų, pajėgęs atspirti laiko veikmei. Turėjusieji progos prieš 40 m. arčiau pažinti ką tik Leipcige mokslus baigusį 30-ties metų jauną profesorių ir sutikti vėl jį čia, stebisi jo visokeriopu atsparumu. Jis išlaikęs toks pat jūdrus, greitais ir žvalus; su nepavargusia galvoseną ir enciklopedinio turtingumo atmintimi.

Nuo Subačiaus iki universiteto profesoriaus

Dr. Pranas Skardžius gimė 1899 m. kovo 26 d. Subačiaus miestelyje Panevėžio apskrityje. Pradinę mokyklą išėjo gimtajame Subačiuje. Iki 1-jo pasaulinio karo spėjo baigti tik dvi Panevėžio miesto mokyklos klases.

Užklupęs I-sis pasaulinis karas jo tolimesnį mokslą laikinai pertraukė. Pertraukos metu privačiai pasirodęs, 1920 m. įstojo į Panevėžio gimnazijos penktąją klasę. 1923 m. šia gimnaziją baigė ir tu pačių metų rudenį įstojo į Lietuvos universitetą Kaune, kur savo studijoms pasirinko lietuvių kalbą, lietuvių literatūrą ir lyginamąją indoeuropiečių kalbotyrą. Studijų metu Kaune daugiausia jam teko dirbti su prof. J. Jablonskiu, liguistam profesoriumi sekretoriauti, taisyti kitų studentų darbus, verst parinktus dalykus iš svetimų kalbų. Kaip gabus studentas, Pr. Skardžius buvo įtrauktas į terminologijos komisiją, o netrukus — ir į rašybos komisiją.

Prof. K. Būgos dėstomų dalykų P. Skardžiui beteko išklausti tik du semestrus, nes staigi ligą ir greitai mirtis 1924 m. nuvėrė dar jauno, gausaus ir nepaprastai darbštaus mokslininko gyvybę.

Mirus K. Būgai, ligos prievežiojamos kedės prirakintas, prof. J. Jablonskis susirūpino jaunosios kartos kalbotyrininkų paruošimu. Šio profesoriaus pastangomis ir rūpesčių gavęs švietimo ministerijos stipendiją, 1925 m. P. Skardžius išvyko į Leipcigą studijuoti lyginamosios indoeuropiečių kalbotyros, pagrindinių dalykų pasirinkęs baltistiką o šalutiniiais — slavistiką ir filologiją. Svarbiausieji jo profesoriai čia buvo: Jurgis Gerulis (G. Ge-

rullis), R. Trautmannas ir H. Drieschas.

Pr. Skardžius savo studijas Leipcige daktaro laipsniu baigė 1929 m. vasario mėn., parašęs disertaciją „Die slavischen Lehnwörter im Altlitauischen“. — Dr. Prano Skardžiaus, naujo lituanisto kalbininko, Lietuvos universitetas laukė nerimaudamas, nes iš universiteto išėjus dviem kalbininkams (prof. J. Jablonskiui dėl visai pašlijusios sveikatos, o prof. A. Sennui išvykus į JAV), Humanitarinių mokslų fakultete pasidarė didelė spraga. Todėl jaunajam mokslininkui dr. P. Skardžiui pradžioje teko vienam skaityti pagrindinius ir specialinius lituanistikos kalbotyrinius kursus. 1930 m. atėjus į universitetą dr. A. Salui, darbas sunormalejo.

Gretinimui darbui šalia profesūros

Jei kiekvieno darbo pradžia yra sunki, lygiai nelengva ji buvo ir dr. Pr. Skardžiui: šalia daugelio paskaitų universitetiniams kursams, jis skubino ruošti spaudai savo disertaciją. Jos 1-ji dalis buvo išspausdinta 1931 m. „Tautos ir žodžio“ VII knygoje. Vos aptvarkęs disertacijos reikalus, kimba ruošti habilitacinį darbą — „Daukšos akcentologiją“. Šį darbą Humanitarinių mokslų fakultetas priėmė 1933 m. ir 1935 m. išspausdino to paties fakulteto raštų XVII tome.

Šių darbų įkarščio metu dr. Pr. Skardžius, gavęs moksline komendiruotę, pusmečiui išvyko į užsienį — Leipcigą ir Krokuvę universitetų archyvus — kal-

Prof. dr. Pranas Skardžius

botyrinės medžiagos rinkti. Tais pačiais darbo įtampos metais jis padarė posūkį į šeimos gyvenimą — vedė lituanistę — Mariją Krygerytę.

Su kiekvienu mėnesiu dr. Pr. Skardžiaus darbo laukas sparčiai plėtėsi. 1930 m. jis pradėjo redaguoti Humanitarinių mokslų fakulteto kalbotyrinį laidinį „Archivum Philologicum“, kurio iki 1940 m. buvo išleista 8 knygos. Tuo pat metu ėmėsi redaguoti ir praktinio pobūdžio lietuvių kalbos žurnalą „Kalbą“, kuriu, gaila, tepasirodė tik trys saviaviniai. 1934-1935 m. dirbo su valstybinio dramos teatro aktorijai, kuriuos mokė bendrines taisytes bei kirkavimo dalykų. Iš šių darbo valandų su teatraliais dr. P. Skardžius savo lėšomis 1936 m. išleido „Bendrines lietuvių kalbos kirkavimo“ knygą.

Jaunasis profesorius, bedirbdamas su studentais, pats matė gyvą reikalą paruošti kelis pagrindinius istorinės lietuvių kalbos gramatikos, liet. kalbos istorijos, lietuvių kalbotyros, pagrindinių dalykų pasirinkęs baltistiką o šalutiniiais — slavistiką ir filologiją. Svarbiausieji jo profesoriai čia buvo: Jurgis Gerulis (G. Ge-

valinguma, — jo būtų buvę su kaupu ištesėta. Iš visų Profesoriaus užsimintų paruošti dalykų pačiose mūsų tėvynės katastrofos išvakarėse — 1943 m. bespėjant gyvenimo šviesą išvysti tik „Lietuvių kalbos žodžių daryba“, išleista Lietuvos Mokslų akademijos. Tai kapitalinis liet. kalbotyros mokslo veikalas. Gaila, kad jis liko okupuotoje Lietuvoje ir čia juo pasinaudoti negalime. Turimomis žiniomis, dr. Pr. Skardžius šį veikalą papildė ir ruošiasi išleisti vokiečių kalba, kad jis būtų priimamas platesniam kalbos mokslo pasauliui.

Daug brangių darbo valandų Profesorius yra paskyręs su kitais mūsų kalbininkais bei lituanistais ir lietuvių kalbos reformos svarstymams. Šis darbas taip pat nebaigtas užližo dėl tos pačios mūsų tėvynės katastrofos.

Jei šiuo metu galėtume surinkti vienon vieton visus dr. Pr. Skardžiaus nepriklausomos Lietuvos laikais parašytus straipsnius įvairiais kalbiniais klausimais, vargiai juos sutalpintume į vieną, nors ir storą, tomą. O tų straipsnių esama: „Gimtojo kalbo“, kurios redakcijos nariu mūsų suaktuvininkas tada buvo; „Archivum Philologicum“, kurį jis per išsą dešimties redagavo; „Tautoje ir žodyje“, „Kalboje“, „Svietimo darbe“, „Vaire“, „Naujojo romuvoj“ ir kt.

Už Tėvynės ribų

1944 m. antrą kartą į Lietuvą atplūstant gresmingai rūsiojo komunizmo bangai, su tiksliais kiti tautiečiai į Vakarus pasitraukė ir prof. P. Skardžius. Pirmuosius dvejus tremties metus jis su šeima išgyveno prisiglaudęs Goettingene — išgarsėjusiame vidurio Vokietijos universitetiniame mieste ir šakotame vokiečių kultūros centre. Dar II-jo pasaulinio karo eigoje į Goettingeną į Karaliaučiaus būtiną perkeltas valstybinis archyvas ir tuo būdu išgelbėtas nuo sunaikinimo. Šiame archyve yra nemažas krūvis ir lituanistinėms studijoms medžiagos.

Gyvendamas Goettingene, dr. P. Skardžius buvo ne tik kruopštus mokslinės medžiagos rinkėjas, bet ir čia atklydusių savųjų benamių tautiečių reikalų rūpintojas — lietuvių tremtinių bendruomenės pirmininkas.

1945 m. rudenį prancūzų okupacinės valdžios Vokietijoje švietimo komisijos pirmininkas prof. gen. R. Schmitzlein, Lietuvos nepriklausomybės laikais profesorė Vytauto Didžiojo universitete Kaune, išrūpino galimybę Tuebingeno universitete studijuoti 230 lietuvių studentų. 1946-1949 m. šiame universitete gavo teisę veikti ir baltų kalbų skyrius, kuriam iš eilės vadovavo mūsų kalbininkai — iš Greifswaldo (Macklėmburgo prov.) universiteto persikėlęs prof. dr. A. Salys ir iš Goettingeno — prof. dr. P. Skardžius. Juodu tuoj pat apie 20 lituanistiką studijuojančių studentų. Kai kurie jų spejo čia ir diplomus įsigyti.

Šalia paskaitų Tuebingeno universitete, prof. dr. P. Skardžius, gyvendamas Vokietijoje, yra pasiskelbęs spaudoje visą eilę lituanistinių kalbotyrinių straipsnių.

Be visų kitų darbų, prieš apsisprendus Europos krantus, dviejų lituanistų — St. Barzduko ir J.M. Laurinaičio — talkinamas, prof. dr. P. Skardžius spėjo paruošti ir platųjį pasauli išsiskirsantiems tautiečiams labai naudingą „Lietuvių kalbos vadovą“, kuris daugeliui lietuvių ir iki šiol tebėra kalbinių žinių pagrindinis šaltinis.

Persikėlus per Atlantą

1949 m. gale persikėlęs su šeima per Atlantą, prof. dr. Pr. Skardžius apsigyvena Clevelande. Kaip ir daugeliui naujųjų ateivių, atvykusių į šį kraštą, pirmieji keleri metai nebuvo lengvi ir dr. P. Skardžiui: pragyvenimą turėjo pelynti sunkiu finansių darbu ir nuo poilsio nutraukiamu laiku mokytis — lankyti Library School. Šia mokyk-

Vytautas Ignas

Zvejai (medžio ratinys)

Iš dailininko parodos Philadelphiaje

lą baigęs magistro laipsniu, jis užsitikrino galimybę vėl prisilinti prie didžiojo žmogaus sukurto lobyno — knygu.

Vos pasiekus pirmąjį didesnį šiam krašte laimėjimą, 1955 m. gruodžio 13 d. dr. Pr. Skardžius ir jo šeima ištinka skaudi nelaimė, dažnas Amerikos žmonių smauglys — automobilis nutraukė jo mylimos žmonos gyvybę. Sekančiais (1956) metais, gavęs tarnybę JAV Kongreso bibliotekoje, Profesorius persikėlė gyventi į Washingtoną, kur didžiuliam knygų pavėsyje ir lig šiol darbuojasi.

Vėl iš po jo rankos gimsta nauji darbai

Vos tik su neįprastomis gyvenimo sąlygomis naujajame kontinente kiek apsiraptė, nors laiko bei poilsio nepritekliai ir labai judamas, dr. Pr. Skardžius su aktualiais kalbiniais straipsniais spaudoje vis dažniau ima reikštis. Tų straipsnių nuo 1953 m. vienas po kito vis dažniau išdysta ne tik lietuvių spaudoje („Aiduse“, „Gimtojo kalbo“, „Dirvoj“, „Drauge“), bet ir vokiečių moksliniuose kalbinuose leidiniuose („Zeitschrift fuer slav. Philologie“, „Festschrift fuer Indogerm. Forschungen“, „Lingua Posnaniensis“ ir kt.).

Į Pedagoginis lituanistikos institutas Chicagoje džiaugiasi turėdamas prof. dr. Pr. Skardžių kaip vieną iš paslaugiausių savo talkininkų ir bendradarbių. Prasytą išsėjęs, jis parašė labai naudingą veikalą — „Lietuvių kalbos kirkavimą“, kuris 1968 m. gale gražios knygos pavidale pateko į studentų ir lietuvių kalbos vertintojų rankas.

Zinodami prof. dr. Pr. Skardžiaus darbštumą, pareigumą savo tautai ir kūrybinį jo pajėgumą, tikime, kad jis dar ne vieną naudingą mokslinį veikalą išves į gyvenimo šviesą ir užpildys bent pačias didžiausias mūsų kalbotyrinės literatūros spragas. Esu tikras, jog prie šių lūkesčių jungiasi visa lietuvių tauta ir kaip laido šioms lūkesčiams — didž. gerb. Jubiliumi linki patvarios sveikatos.

tinio pelno paskirstymo. Tai gi realizavimo ar apamai svarstymo jis turėtų laukti visus metus ir daugiau. Tuo tarpu Oklahomos universitetas knygą užplanavęs išleisti šią vasarą. Jeigu ne, rankraštį padeda į šalį ir eina prie sekančių darbų ir planų. Mums pasitaisiusi gera proga lieka neišnaudota. O Lietuvių fondo tokiems atvejais lankstumas net mūsų kultūrai ir jos akademinio lygio reprezentacijai nepaprastai brandžių vaisių. Tai tik pora minučių, kurios šmėkstelėjo, Lietuvių fondo metiniam suvažiavimui kovo 29 d. artėjant. Pačiame suva-

žiavime, be abejo, jų kils ir daugiau. Linkime sėkmės, geriausios iš jų realizuojant.

K. brd.

Kazio Varnelio laimėjimas

(Atkelta iš 1 psl.)
bės Bažnytinio meno muziejuje, 1945 m. baigęs Vienos (Austrijos) Dailės akademiją. Nuo 1949 metų gyvena Chicagoje. K. Varnelis vienas iš pirmųjų lietuvių dailininkų susidomėjo abstraktine tapyba. Pastaruoju metu labiau linksta į, taip vadina, „op art“ ir pirminių konstrukcijų meną, sukurdamas pukių šios krypties pavyzdžių tiek tapyboje, tiek skulptūroje. lpr.

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. atš. susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.

DR. S. ir M. BUDRYS

ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradienis, penktadienis 1-4 v. antr., trečiadienis 10-1 p. p. (agonia) pirmąjį, antrąjį, trečiadienį.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas

DR. EDMUND E. CIARA

2709 W. 51st Street

Tel. — GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 v. antr., trečiadienis, penktad. 10-4; šeštadienis 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960.

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

SPECIALYBĖ — NERVŲ IR GIMONIS LIGOS

Crawford Medical Building

6140 So. Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

Akusheris ir moterų ligos

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220

Namų — rez. PProspect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

J O K E A

2656 West 63rd Street

Pirmad., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 v.v. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. Pr 6-6022 Rez. PR 8-6960

DR. E. JATULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika

2815 W. 71st Street

Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v. antr. nuo 9 iki 12 val.: arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 W. 63rd Street

Val.: kasdien nuo 1-4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir šeštad. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympe 2-1881

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadien. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Lietuvis gydytojas)

3925 West 59th Street

Val.: pirmad., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-3 val. p. p. trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami su vitais.

Ofiso telefonas: PR 8-3229

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija

Tel. 695-0533 — Elgin

425 No. Liberty Street

Route 25, Elgin, Illinois

Ofisas 3148 West 63rd Street

Tel.: PProspect 8-1717

Rezid.: 3241 West 66th Place

Tel.: REpublic 7-7868

DR. S. BIEZIS

CHIRURGAS

Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; šeštadienis uždaryta. Antradienis ir penktadienis 12 iki 3 val.

DR. VL. BLAZYS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS

2801 West 63rd Street

Kampas 63-cios ir California

Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. šeštad. 2-4 val.

Trečiadien. ir kitų laikų pagal susitarimą. Ofiso telefonas: 476-1042

Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Rezid. Tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS, GINEROLIGINĖ CHIRURGIJA

6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446

Pirmą ligonius pagal susitarimą; jei neatsiliepiu, skambinti HU 8-8222

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9601

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė vidaus ligos

2454 West 71st Street

(71-og. ir Campbell Ave. kampas) Val. kasdien 9-12 ryto ir 4-6 v. v. šeštad. 9 v. r. — 2 v. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS

Lietuviškai kalba

DR. FRANK PLECKAS, OPT.

3424 W. 63rd St., GR 6-7044

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".

Valandos pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPEC. VIDAUS LIGOS

Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7007

5159 So. Damen Avenue

Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta.

Telef. 423-2660

DR. E. RINGUS

RENTGENOLOGAS

9760 So. Kedzie Avenue

Val. pirmad., antr., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS

SPEC. ORTOPEDIJOS LIGOS

2745 West 69th Street

(Tel. 737-2290 ofiso ir rezidencijose)

Pirmą ligonius tiksliai susitarus — (By appt.).

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA

Ofisas 2454 W. 71st Street

Val.: antrad. nuo 2-5 popiet.

ketvirtad. nuo 6-8 vakaro

Ofiso telefon. 776-2880

Rezid. telefon. PProspect 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS

AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA

PRITAIKO AKINIUS

15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill

Spalvos, žmonės ir gamta

Dail. Vytauto Igno kūrinių paroda Philadelphijoje

JONAS PUZINAS

Š. m. kovo 1-9 d. Philadelphijoje dail. Vytautas Ignas buvo suruošęs savo kūrinių parodą, kurią globojo JAV Lietuvių Bendruomenės Philadelphijos apylinkės valdyba. Pasinaudota Lietuvių banko (Liberty Federal Savings and Loan Association, 202 N. Broad g.) patalpomis. Tai jau dešimta Vyt. Igno kūrybos individuali paroda Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Meskime trumpą žvilgsnį į patį dailininką ir jo kūrybą.

Jaunystės ir studijų metai

Dail. Vytautas Ignas yra suaukštaitėjęs žemaitis. Jis gimė 1924 m. gegužės 16 d. Zacižo viensėdyje, Kalnujų vals., Raseinių aps. Neleido jį gilesnių šaknų į žemaičių žemę: jo tėvui kpt. Jonui Ignatavičiui, Lietuvos laisvės kovų dalyviui, persikėlus į Biržus, jaunas Vytautas augo ir brenė Šiaurės Lietuvos istoriniame, kultūriniame ir ūkiniame centre — Biržuose. Čia rytinių aukštaičių būdas skirtingesnis nuo apskritai šaltokų ir uždarų žemaičių. Naujas kraštas, linksmi ir vaišingi biržiečiai, be abejo, padarė nemažos įtakos ir Biržų gimnazijos auklėtiniui Vyt. Ignatavičiui-Ignui. 1941 m. baigęs 1-ją Vilniaus gimnaziją (anksčiau Vytauto Didžiojo gimnazija), Vyt. Ignas įstojo į Vilniaus Dailės akademiją, kur dvejus metus studijavo tapybą. Čia jo pagrindiniais mokytojais buvo J. Vienožinskis (tapyba), A. Gudaitis ir A. Vilimas (pašyba). 1944 m. pasitraukė į Vakarus ir

1946-1948 m. tęsė dailės studijas Vytauto K. Jonyno 1946 m. Freiburge ir Br. suorganizuotoje Taikomojo meno mokykloje — Ecole des Arts et Métiers. Šioje mokykloje jo mokytojais buvo: V. Vizgirda, A. Valeška, V. K. Jonynas ir V. Kasiulis. 1948 m. baigęs studijas, Vyt. Ignas išėjo į gyvenimą.

Vytautas Ignas

Iš dailininko kūrinių parodos Philadelphijoje

Mergaitės pasaulis

Nedėkingos sąlygos ir parodų virtinė

Deja, jaunas dailininkas kūrybos kelyje susidūrė su didelėmis kliūtimis: sunkios gyvenimo sąlygos Vokietijoje ir kasdieninės duonos rūpesčiai Jungtinėse Amerikos Valstybėse labai trukdė išsiskleisti jo kūrybos žiedams. Čia buvo priverstas dirbti vitra-

žų dirbtuvėse Clevelande, Čicaگوje ir New Yorke. Ir tik kuklų nuo darbo atliekamą laisvalaikį tegalėjo skirti kūrybai. Paskutiniu metu yra atsидėjęs vien kūrybos darbui.

Dail. Vyt. Ignas yra dalyva-vęs apžvalginėse lietuvių ir pa-vasarinėse amerikiečių dailininkų parodose. Tris individualias parodas yra suruošęs Chicagoje, 1959, 62, 67, dvi Clevelande 1961 65, ir po vieną Baltimorėje 1961, New Yorke 1966, Bos-tone 1967, Detroite 1968 ir dabar Philadelphijoje. Philadelphijoje Vyt. Ignas buvo išstatęs 17 aliejinės tapybos darbų, 16 grafikos kūrinių ir 9 mišrios

Užrašai mėnulyje

ALEKSANDRAS RADZIUS

LAISKAS ZEMEI

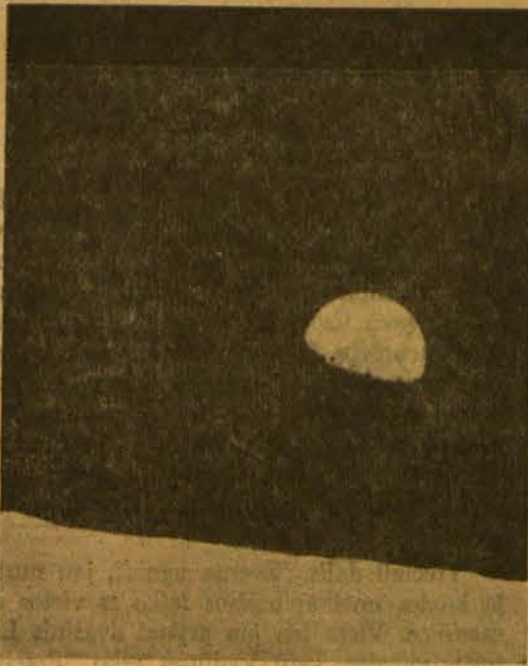
Atsiųsk man peteliškę, tegu ji suplasnoja šaltam Copernico pavėsy.

Atsiųski man upelį ir gluosnį verkiantį, kad saulės asmenys atvėstų.

Dar nepamiršk į siuntinį įdėti pavasario vėjelio, kad gluosnį pasiūbuotų, kad kraterį prakalbintų žaliaja žemenu kalba.

NAKTIS

Pro kraterio dantis varinė žemė teka. Ir ten ir čia naktis. Ta pati naktis, priklaus prie padangių Paukščių Taką aukso vinimis.

RYTAS

Mėnulio horizonto iltys ir saulės asmenys staiga prapiovė naktį, staiga paliejo dieną, tikrai žvaigždes pamiršo užgesinti.

technikos (tušas ir akvarelė) darbus.

Spalvos, žmonės ir gamta Igno tapyboje

Daugumas Vyt. Igno aliejinės tapybos darbų yra didelės drobės. Dailininko kompozicijose, spalvų gamoje ir tapysoje matome aiškų individualumą, savitą kūrybinį braižą, būdingą tik Ignui. Drobėse tapybiniis koloritas susideda iš įvairiausių subtilių spalvinių niuansų. Spalvinėje gamoje vyrauja rausva, žalsva ir mėlva spalvos. Bendra visų paveikslų nuotaika yra mistinė. Tapybos technika originali, ji išryškina įdomią faktūrą. Deja, nepakankamas salės apšvietimas neleidžia šiai Vyt. Ignui bū-

dingai teknikai atsiskleisti. Vyt. Igno tapyba artima ekspresionizmui. Motyvai įvairūs: primityviomis formomis pavaizduoti žmonės, dažniausiai kenčią, rečiau besidžiaugią savo egzistencija. Vienas drobės nuskaidrina raudonos saulės šviesa (pvz.: Mergaitės pasaulis, Seima, Gyvybės medis, Gimtajame kaime). Paveiksluose apstu aplinkinės gamtos užuominų: plonaliemės medeliai, gėlės, gyvuliai, žvelgia į žiūrą daugiau ar mažiau žmogiškais veidais (pvz. Triptikas, Ornamentas, Jaunas kovotojas). Saulutės, gėlės, medeliai, paukščiukai labai artimi motyvams, sutinkamiems lietuvių liaudies skryniose.

Lietuviškoji grafika ir mišrioji technika

Be tapybos, dailininkas stipriai reiškiasi grafikoje. Ji eiliniam parodos lankytoji ir suprantamesnė. Vyt. Igno grafika yra nuotaikinga, ekspresyvi, joje gausu lietuvių liaudies meno motyvų. Čia ir tematika daugiausia grynai lietuviška: Rūpintojėlis, Madonos, Šv. Jurgis, Jūrą ir Kas-tytis, pasakų ir dainų pasaulis, žvejai, lietuvių liaudies architektūra ir kt. Paveikslus pajavirina paukščių, tulpių ir augalų ornamentinės juostos, aprėmini-mai.

Iš mišriosios technikos darbų paminėtini šie paveikslai: Pasa-

(Nukelta į 4 psl.)

Pastabos apie Vydūno teatrą

RIMVYDAS ŠILBAJORIS

(Tėsmys iš praėjusio šėštadienio)

Amžinos ugnies dalis jungia centrinę ugnies metaforą. Ta ugnis, kaip jau matėme, gali būti kelerioja, ir užtat įvairios jos savokos ir įeikūnijimai, taip sakant, "sluoksniai", suteikia visai dramai idėjinės gelmės dimensijas ir nusako veikėjų konfliktus. Susidaro sekan-tis vaizdas: pats amžinasis gyvybės slėpinys matomas mistiškuose "regesiuose" savo gryniausioj, tobuliausiai abstrakčioj ir užtat labiausia tiesioginėj, neperkeltinėj formoj. Kon-kretus veiksmas jau vyksta perkeltoj plotmėj. "Namių ugnelėj" Grožvydos trokšta Kraury, kuris visas yra atsidavęs kūniškam geiduliui, jam reiškiančiam amžinybę, suvokiamą irgi ugnies pavidalu.

Ugnis, kuri liepsnoja man krūtinėj, toji yra iš amžių ir be pabaigos. Oi, kaip dega ji, kaip mane džiovinai! Betgi dabar greit mano glėbyje drėbsi, ir kraujas tavo atsitrenks į mano, kaip bangos į uolas putodamos. Ir aš rykausiu ir pasotinsiu tą troškulį, kurs žudo amžinai, o tik žmogaus negali nužudyti.

Grožvyda jam priešpastato savo principą: "gyva aš Amžinos Ugnies Skaistybei". Tarp ugnies-geidulio ir ugnies-skaistybės yra kitos, paraleliai išdėstytos ugnies apraiškos-pavidalai. Pavyzdžiui, Grožvydos sąmonėj amžinybė apsirėškia dvejopai: saulės ugninio švento ritualo pavidalu ir jos liepsnai atsiliepiančia lygiai šventa namų ugnele. Tačiau abi šios ugnys yra užgesinamos, taigi, neamžinos (svarbu suprasti, kad todėl jos abi iš esmės yra ir vienodo didumo — jos neperžengia ne-užgesinamumo ribų!). Patį gi neužgesinamoji ugnis, kaipo savoka ir principas, išryškėja "Romuvoj". Kraury, pasinaudodamas Lietu-vos krikšto įvykiais, nori laimėti sau Grož-vyda ruo, kad užgesins Romuvos aukurą, ku-riam įjinai tarnauja. Tada ji nebebus vaidi-lutė ir turės atsiduoti jo geismo liepsnai. Ta-čiau, iš sugriauto aukuro išsiveržia kita ug-nis, kurios Kraury negali nei paliesti, nei su-vokti. Tada, kaip galutinis jo pralaimėjimas, skamba Grožvydos žodžiai: "Kas užgesinama, negali būti amžinai". Paskutinėj daly, "Vai-dilutė", Grožvyda neša tą antrąją ugnį girių glūdumon. Kaip tik todėl, kad ta ugnis, bū-dama iš tiesų jau ne objektas, o idėja, vis vien matėmai, konkrečiai Grožvydos rankose dega, ir pati Grožvyda, ir giria, ir gimtieji namai,

ir visa Lietuva irgi pavirsta jau nebe objek-tais, bet idėjomis, kurios irgi matomai, kon-krečiai, užima scenos erdvę. Tada ir pati ta erdvė jau tampa nebe fizinė, bet dvasinė-magiška. Taigi, turime ugnies pavidalų gra-daciją ir lygiagrečiai su jais išdėstytą tikro-vės plotmių gradaciją, ir per tuos, taip sa-kant, "sluoksnius" einantį konfliktą tarp geis-mo ir amžinybės.

Jūrų varpuose struktūra jau kita. Ieškoji-mas yra tas pats, būtent — amžinybės ilge-sys bet šičia jis išsipildo aštriai priešpasta-tonių kontrastų sistemoje. Tik kontrastai — dvasinis ir medžiaginis pradai žmoguje — nesusikerta tarpusavio kovoje, bet santykie-ja kaip, iš vienos pusės, džiaugsmas ir laisvė, o iš kitos — slėgiantis, varžantis slėgumas, to-čia bereikšmė tikrovės masė, kuri neleidžia augsms išgirsti amžinuosius jūrų varpus, o a-kims išvysti tiesą ir amžinybę.

Pagal šitą planą, dauguma dramos veik-kejų yra suskirstyti poromis. Vienas iš poros narių nujaučia ir daugiau ar mažiau ilgisi tiesos, bet antrasis ji visur paskui sekioja kaip nenusikratoma našta, slopindama jo il-gesį. Štai, pavydžiui, du jauni vyrai, arba gal tiksliau vienas tik jaunas žmogus su savo an-trininku. Pirmasis vyras sako: "Žinau, tobu-lybė yra už viso, kas regima! Yra idėjų gyva-tai" Antrasis gi atkerta: "Tobulybė yra išra-gavimas! Jo reik ieškoti visame! Eiki sau, kad nori! Aš tave seku į amžius. Aš tavo brolis — tavo šešelis. Aš besotumą skelbiu. Sakysi: atsižadėkit, sakysiu: ragaukite, kiek tik nu-jėgiat."

Veikale svarbu tai, kad pirmasis nuolatos trokšta nuo antrojo atsiplėsti, bet negali, nes jie abu kartu sudaro žmogaus prigimtį dar nesudvasintoj tikrovėj. Kitą tokio kontrasto variantą matome pasikalbėjime tarp astron-o-mo (Vydūnas jį vadina "žvaigždininku") ir filosofo. Astronomas tiki tik į mokslo dės-nius valdančius tolimas žvaigždes, neskidra-mas tam jokios dvasinės prasmės. Kaip tik dėl to jis yra apakėlis ryškioj dienos šviesoj, išreiškiančioj tiesą. "Slėpinių jėga tėra tik ant dangaus", sako astronomas. "Gaila, kad man juos šviesa apkloja". Filosofas gi į tai atsako: "Šviesa atidengė visus dar slėpinius". Tai ir vėl amžina dvejulė, visų, kas nuo žė-mės į dangų žiūri, dvilypė prigimtis, iš ku-rios išsivaduoti galima tik išgirdus jūrų var-pus Jūrų varpų klausytojas Argaudas prieš-pastatomas dviem elgetom-senukam, kurie

irgi prie tos pačios jūros kranto sėdi, bet gal-voja tik apie išmaldą, apie trupinius (o Vy-dūnui mokslas, menas, grožis arba mėnulio užkariavimas, feigu jie nėra rodyklės tieson, yra tik trupiniai, elgetų maistas). Užtat Ar-gaudo išreiškta apie tuos elgetas mintis stovi pačiame veikalo prasmės centre:

Negali Elgeta išgirsti Jūrų Varpų! Balsai to nepasiekia, kurs trupinėlių renka. Reik klausančios sielos!

Tokiais ir panašiais kontrastais nusėtas visas veiklas. Yra ten moterys, kurios ma-no, kad laisvė tai tik lytiniai malonumai, kai tuo tarpu žmonos ir motinos pareigos joms atrodo, kaip sunki ir nemėgiama našta. Yra poetes, jau beveik išgirdęs jūrų varpus savo ikvėpime, bet jis leidžia savo garbintojams jį nusinėti su savim į laureato sostą, į asme-nišką didybę, taigi į beprasmybės dumblą. Paskutinis ir labiausiai alegoriškas tokio kan-kinančio prisirišimo prie klaidų, aistrų ir be-prasmiškumo masės asmuo yra, žinoma, Vidė, ne tuo, kad pati klysta, bet tuo, kad ji yra tų visų klaidų auka. Įjinai norėtų eit ir skelbti žmonės Argaudo tiesą, bet latrų gašlumas ją prie vadinamosios "tikrovės" pririšo, kaip prie sunkaus akmens. Ta latrų prievarta ne-leidžia tada niekam daugiau Vidės suprasti, nors ji ir yra Argaudo žodžių ir jūrų varpų gyvasis aidas. Vienu veikalo momentu bėg-liai ją pastebėje sako: "Vaitoja nusikaltusi. Augina nuodėmę", lyg tai pati Vidė būtų tų aistrų norėjusi ir dabar stovėtų prie gėdos stulpo. Iš tiesų gi apie Vidė reikia kalbėti, kaip Amžinąjį ugnį apie Grožvydą buvo pa-sakytą, kad įjinai "šventais jausmais nėsčia". Tam tikra prasme, nekalts Vidės vergovė geiduliams yra pats tragiškiausias dramos mo-mentas, bet tų pačių geidulių įvairūs aspektai

yra ir tie visi daugialypiai žmonių prisiriši-mai prie aklų faktų, prie asmeniškios garbės, prie valgio, gėralo, prie neapykantos ir ją ke-liančių aistrų.

Grynai struktūriniu atžvilgiu, šis Vydūno veiklas yra tur būt, visų aiškiausias ir pa-prasčiausias (nor, tiesa, Mykolaitis-Putinas sa-vo laiku skundėsi, kad tai nepaskaitomas ir nesuprantamas minčių ir simbolių rezginy). Veikalo kiauiai permatoma logika ir struktū-ra, gal būt, išeina iš to, kad visi jo charak-teriai yra grynai reprezentaciniai, taip sakant, žmonės-reiškiniai, o ne, mūsų akimis žiūrint, tikri, konkretūs žmonės, kurių aistrų ir per-gyvenimų paini daugybė aptemdytų abstrak-čia tiesos ieškojimo schemą-struktūrą, kurią Vydūnas piešia savo dramose.

Prabočių šešėlių struktūra yra žymiai daugiau komplikauta. Veikajas susideda iš mistinės įžangos, kurią seka trys atskiros, bet tarpusavy veikėjais ir turiniu sujungtos da-lys: "Vėtra", "Ne sau žmonės" ir "Šventa ug-nis". Klekviena dalis yra atskira laiko ir tik-rovės plotmė, pasilieanti tačiau bendruose specifinio Vydūno scenos pasaulio rėmuose, kuriuose realybė yra didžiojo slėpinio apsi-reiškinas daiktuose, žmonėse, sąvokose ir veiksmo. "Vėtroje" susitinkam, Mantvyda, se-novės lietuvių didžiūna, jau priėmusį krikš-tą ir parsidavusį vokiečiam. Jis nenori vokie-čių blogumu tikėti, bet kryžiuočiai sudegina jo paties namus. Tada jis šoka priešams ker-šyti ir, juos išžudęs, pats garbingai žūva.

"Vėtros" ryšį su kitomis trilogijos dali-mis sudaro Mantvydo susitikimai su šmeklo-mis. Jos yra pačių Lietuvos girių, užiančių kerštingam skriaudos sielvarte, įsikūnijimas. Šmeklos kaltina Mantvydą, kad jis, nu-

jes pas kryžiuočius, tapo jau ne žmogum, o šešeliu:

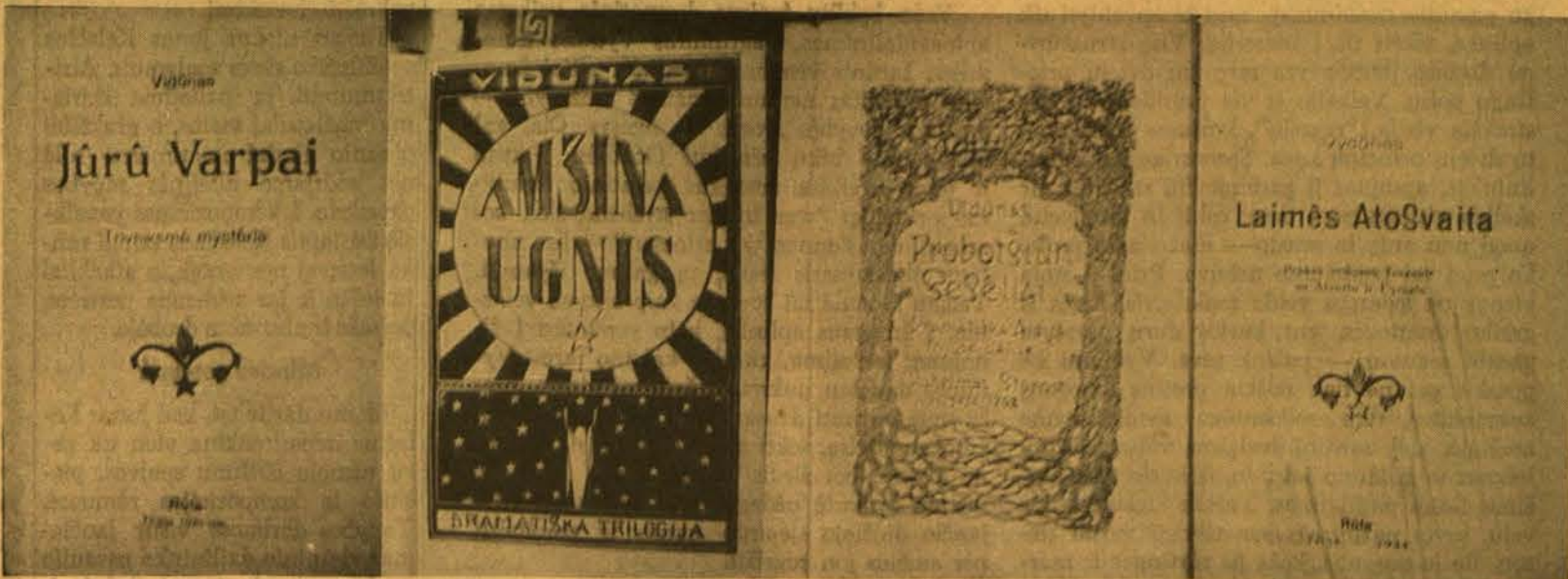
Tu medis be šaknų! Tu, persisikyręs su bočių tėvyne — esi negyvas — pasiilikai šešėliu jų — šešėliu — šešėliu.

Gyvo žmogaus ir vaikščiojančio lavono-šešėlio kontrastas kartojasi per visas trilogi-jos dalis, tuo sudarydamas jų metaforinį ir struktūrinį centrą — pagrindinę veikalo ar-chitektūros ašį.

Antroji dalis, "Ne sau žmonės", perkelia žiūrovą iš žilos senovės į baudžiavos laikus, kur lietuviai žmonės jau yra tik likę menki anų buvusių karžygių šešėliai. Jiems žmogiš-ką gyvybę atėmė ne pati svetimųjų priespau-da, bet jai pasidavimas — jie tapo jau ne sau žmonėmis, žmonėmis kitiems — paver-gėjams. Senutė Mirkuvienė guli dejuodama mirties patale, šaukdama savo vaikus kentė-ti be skundo, be priekaišto. Kada dvarinin-kas vokiečiai nori sau jos sūnaus Mykolo nu-mylėtąją pasiglemžti, Mirkuvienė tik tiek su-geba jauniems žmonėms pasakyti: "Kentė-kita ir judi! Pasižadėkit viską kęsti, ką dar uždės mums Viešpats mūsų Dievas, kaip ku-nigėlis sakydavo".

Mykolą iš tokios šešėliškos vergo būse-nos išgelbsti paslaptinga, pusiau simboliška Vysuomio figūra, maždaug atitinkanti "Vė-tros" dalies šmekloms. Iš tiesų tai ir Vysuo-mis ir Mirkuvienė yra simboliški žmonės, kaip amžinos lietuvių reinkarnacijos. Tarp jų skir-tumas toks, kad Mirkuvienė, kaip ji pati su-pranta, yra jau daug kartų miręs ir vis slip-

(Nukelta į 4 psl.)

Kai kurių Vydūno dramų veikalų viršeliai

Pastabos apie Vydūno teatrą

(Atkelta iš 3 psl.)

nesniū atgimęs sentėvių šešėlis. Jos pačios žodžiais: "Sakydavo senieji, kad tėvų tėvai visi iš naujo užgimę, kaip vaikų vaikai, bet pastoja vis silpnėjančiais, kad jų gimdytojai apleidžia savo tėvų būdus! Galų gale žmonės tikrai sentėvių šešėliais telieka!" Tuo tarpu Vydomis nemiršta per amžius ir vis ragina lietuvius iš šešėlių vėl tapti žmonėmis. Jo padaršintas Mykolas, kaip kadaise Mantvydas, irgi imasi kirvio prieš prispaudėją, tuo kartodamas senovės didvyrių žygi naujam laikui cikle.

Trečioji dalis, "Sventa ugnis", jau nustoją kokios nors apibrėžtos laiko ir vietos dimensijos. Vieta ten jau grynai dvasinis Lietuvos vaizdas, kaip Vydūnas sako "Praeit. Dabartis. Ateitis." Ten vėl sutinkame naują Mantvydą ir Mykolo įsikūnijimą, šį kartą Tautvydos vardu, o Tautvyda mistišką trilogijos įžangoj buvo amžinasis lietuvis — tiesos ieškotojas (savotiškai pirmenantis patį Vydūną), kuris troško susijungti su Daiva-Genijum, moters pavidalo tiesos dvasia. Dabar, "Sventoj ugnį", Tautvyda praeina ūkanotoj simbolišką scenoj per daugybę klystelių, ieškodamas, ilgėdamasis savo mergaitės — tiesos. Šmėklų funkcija čia atlieka paslaptingą milžino Duobkasio figūrą, savo ruožtu pirmenanti "Ne sau žmonių" Vydomi. Duobkasis rausiasi po protėvių kapus, išskeldamas jų kaulus, kad parodytų juos dabarties žmonėms. Be to, jis valdo tirštą miglą, kada tik įsiai bet kokias laikinas iluzijas per klaidą laikys savo ieškomo idealo pavidalu. Užtat Duobkasis yra paradoksiška figūra — kartu ir žadintojas ir laidotojas. Jis vėl kartoją jau Mirkuvienės išreikštą mintį, kad dabarties lietuviai tapo tik prabočių šešėliais ir turi, norėdami kurti ateitį, grįžti į savo tėvų ir protėvių žmogiškas dimensijas. Vienu momentu būrys merginų Duobkasiui prikiša, kad jis "lietuvis, o nesidrovai taip mėti ty senųjų kaulus". Duobkasis į tai atsako:

Tai, mat, kaip viskas turi savo naudą. Šiandien lietuviai jau beveik be kaulų. Kad puspuvius šiuos pasiims, tai bus dar gal šiek tiek ben vyrais!

pozityviau tą mintį išreiškia pati Tautvydos ieškoma Daiva, prisidengusi prastos mergaitės pavidalu, kada įsiai sako:

Tau reik žinotią įgyti, jog vis tėvynė kuo daugiau gyva, kad pats žmogus daugiau žmogum yra. Todėl pirmiau reik šita tikslą vyti!

"Sventos ugnies" veiksmas kaip tik ir parodo palaipsnišką Tautvydos supratimą, kad negalime tėvynės ir tiesos idealo išskirti kur nors kitur, kaip tik savo paties širdy, taigi, savo paties tapime vis daugiau žmogum, daugiau sau žmogum. Tautvydos klaidžiojimai yra kartu ir Lietuvos atgimimo istorija, vedanti per daugybę klystelių. Mūsų herojus būna paviliotas aušrininkų-romantiku, kurie vieton vyduiškio mistinio atgimimo garbina tik savo privačią Lietuvą, kaip Vydūnas sako, "širdy vaizdelį susitvėrė". Po jų seka varpininkai — pozityvistai ir socialistai, proto teorijų sekėjai, kurie garbina tik "jėgą ir medžiagą" ir sugundo Tautvydą pastatyti tai medžiagai ir jėgai obeliską — paminklą. Išsivadavimas iš klaidų rūko ateina tik tada, kai Tautvydos sąmonė, ilgesio vedama, tiek prašvinta, kad jis įstengia pats tą paminklą ir nugriauti.

Taigi, matome šioj trilogijoj komplikuo- tą ir subtilų (kartais, tiesą pasakius, ir be reikalo suraizgytą) šviesos ir šešėlių, prabočių ir vaikų, kovos ir vergijos, ieškojimo ir klaidų žaismą, jų priešingybes, jų tarpusavį, prasmės vedantį santykiavimą. Žmogus-lietuvis nors per amžius menkėja savo prisikėlimuose, gali vis dėlto, išgirdęs savo širdies balsą, rasti jėgų ir vėl tapti ne šešėliu, o būtybe — sau žmogum.

Būti sau žmogum, reikia visų pirma save pažinti. Tas, jau senovės graikų skelbtas, visos žmogiškos išminties pagrindas vaidinime Pasaulio gaisras priešpastatomas moderni-ko pasaulio troškimui pažinti ir apvaldyti tik aplinką, tikėti tik į materiją. Visa struktūrinė dramos įtampa yra tarp šių dviejų priešingų polių. Veikalas ir vėl prasideda su abstrakčia vizija, "regesiu", kuriame nusakoma ty dviejų principų kova. Scenon ateina mokslininkas, apsuptas jį garbinančių studentų, ir skelbia visiems savo tiesą: nihil in intellectu, quod non ante in sensu — nieko nėra prote, ko prieš tai pojičiuose nebuvo. Prieš jį stoją vienas tik šviesaus veido moksleivis, išsėjęs iš graikų šventovės, ant kurios durų parašyta gnothi seauton — pažink save. Vydūnui šis posakis gal ne tiek reiškia protinę žmogaus autocalizę, kaip reikšmingą dvidešimtam amžiuje, kiek mistinį žvelgimą vidun, širdin, ieškant to giliausio šaltinio, iš kurio teka amžinas tiesos pasiilgimas. Tačiau kiekvienam atveju, savęs pažinimas yra tikrieji vartai tieson. Be jo pasaulis, koks jis turtingas ir margas bebūty, neišreikš didžiojo slėpinio ir to-

dėl bus tik į pražūtį vedanti iliuzija. Pražūtis gi ateina dėl to, kad aplinką, tik kaip po daiktą, betirdami žmonės, sukuria sau galin- gas mašinas, po mašinų — ginklus, ir tada šoka vieni kitų žudyti, taip sakant, "apvaldyti", būti viešpačiais. Įžanginiame Vydūno re- gesy ginklų žvangėjimas auga vis garsyn, kai tuo tarpu paties to mokslininko dėsniis savo pražūtingą esmę atidengia savo palaipsniškų menkėjimu. Iš pradžių girdim: nihil in intel- lectu, quod non ante in sensu, paskui, kai per sceną pradeda žygiuoti su perga- lės giesmėm kareiviai, jau iš dėsnių lieka tik nihil in intellectu, o kai galų gale sugriau- džia patrankos, sužinom ir visą, materialis- tiško mokslo atsiėkiamą, teisybę: nihil.

Tada seka antroji Pasaulio gaisro dalis, jau sukonkrečinta laike ir vietoj. Lietuva, Vokietijos pasienis, pirmasis pasaulinis karas. Lietuvių dvarininkų šeima, vokiečiams užei- nant, traukiasi į krašto gilumą, lieka tik vie- na jų duklė — Magė — kaip vaidilutė (ta prasme ir Magė — burtininkė) saugoti, kaip Romuvą, gimtuosius namus.

Atėję vokiečiai, su asvo galybės troškimu ir su aukštai išvystyta technika kaip tik ir atstovauja šaltojo mokslo, aplinkos pažinimo ir apvaldymo, o taip pat ir karo principą. Prieš juos atstoja Magė, sau žmogus, išrei- kianti ne tik amžinąją Lietuvą, bet ir pačios vokiečių tautos "antrąją pusę" — filosofinį idealizmą, nes ji pati Vokietijoj buvo stu- dijavusi ir gerėjusi kūrbinio vokiečių tautos gen'iaus atsiėkiamas. Taigi, konfliktas iš tiesų nėra tarp vokiečių ir lietuvių, bet tarp dviejų priešingų pasaulio esmės sampratų.

Veiksmo eigoje yra be galo daug iškilų pasisakymų, aukštų tonu vedamų diskusijų. Iš to didelio kalbėjimo — apie gimtojo namo ir kaime likusių mergaičių nekaltybės iš- saugojimą, apie Magės skaistybę ir vokiečių majore troškimą ją sau laimėti kaip žmoną, apie vokiečių tautos garbę ir karo veiksmų neišvengiamybes, galų gale išsivysto ir intri- ga. Gašlus vokiečių karininkas Unšlitas ap- šmeižia Magę, kad jos saugojamos mergaitės, o į jina pati, nesantios iš tikrųjų skaisčios ir nekalto. Tada majoras pradeda galvoti, kad ir visas jos kilnumas melagingas, kad, gal būt, ji net slapas vokiečių priešas, no- rint: išsaugoti nesudegusius namus tik todėl, kad jie tarnautų rusams kaip galimas orien- tacijos taškas. Užtat jis pasiryžta vis dėlto tuos namus sudeginti. Kadaise ir Magė nueina su jais sudegti (kaip kadaise vaidilutės Ro- muvoj), tuo būdu pačių jų savo namų gaisro liepsna ryškiai nušviesdama savo kilnu- mą ir galutinę savo principo pergalę — su- siliejimą su šventąja ugnimi, iškilusia iš pa- saulio gaisro versmių, kaip iš nugriauto al- toriaus.

Ta pergalė regimai apsiereiškia paskutinėj Pasaulio gaisro daly, kur susitaiko visų kraš- tų kareiviai ir kur šviesiaveidis moksleivis iš- safo naujosios žmonijos eros tikėjimą:

Ko karui reikia, visa aš metu! Be ginklų žengsiu į gyvenimą, pasitiekdamas savo dvasios galiomis! Nūnai žmonijoje jos viešpataus! Jas reik augint ir kurti ateitį!

Paskutiniu dramos momentu danguj ap- siereiškia Magės veidas didžiojo gyvybės slė- pinio apoteozėje.

Aplamai paėmus, Vydūno kūrybos archi- tektūra atrodo labai subtili, komplikuota, bet kartu ir paprasta. Yra tik vienas didis verži- masis, o visa kita — visa jo daugia- lypė, margaspalvė simbolių ir apraiškų tikro- vė — yra pajungta tam vienam ieškojimui. Suprasti užtat reikia pirmoj eilėj ne įvairių tos tikrovės reiškinų subtilių tarpusavį santy- kiavimą, o tik patį tą pagrindinį tiesos ilge- sį. Vydūnas laukia iš mūsų, kad išgirstume amžinybės balsą savo širdyje, o tada jau vi- sos jo simbolių sistemos pasidarys mūsų akimis visiškai paprastos, beveik savaime aiškos, permatomos savo neišvengiamybės.

Koks bebūty įvairus dramatinio veiksmo apipavidalinimas, pagrindinis Vydūno dina- mikos šaltinis visuomet pasilieka giliai žmo- guje užslėptas nenumalšinamas amžinybės — amžinos gyvybės srovės — ilgesys. Čia, gal būt galima būtų priminti Goethės Faustą ir jame išreikštą žmogaus galutinio išgany- mo principą: "wer immer strebend sich be- mueht, den konnen wir erloesen" — kas nuo- latos ilgėdamasis ieško, tą galime išganyti. Tačiau Goethe tai suprato kaip aktyvų veik- mą, į žmogaus aplinką, kaip veržimąsi į ži- nojimą; ieškojimą, kūrybą, kai tuo tarpu Vy- dūnas daugiau nukreipia žvilgsnį vidun, pra- šo mus nurimti dvasioje, įsiklausyti į vidujinį žmogaus balsą, sekti ten, kur veda ne protas, ne aistros, bet širdis — toji maža liepsnelė, tartum žvakutė uždegta prie amžinai žėruo- jančio didžiojo slėpinio ugnies ir trokštanti per amžius jon sugrįžti.

(Pabaiga)

Talento ir atkaklaus darbo brandžioji sandomė

Ispūdžiai iš dail. Jono Kelečiaus parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

KAZYS BRADŪNAS

Jau anksčiau mums žinomo ak- toriaus, o vėliau ir dailininko Jono Kelečiaus pirmoji individu- ali tapybos paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, ivyko prieš trejus metus. Tada pirmasis jo viešas žingsnis dailėje žiūrovų ir spaudos buvo šiltai sutiktas, bet vis dar su truputį nuslėpta abe- jone: ar tikrai visu rimtumu Ke- lečius mesis į tapybą, o gal čia y- ra tik šiaip sau žmogaus gyvenimi- mą pajavirantis ir vienkartinis nuotykis? Tačiau šiandien, ma- tydami tai, ką Kelečius parodo po trejų metų įtempto darbo, var- gu ar kas abejoja, jog mūsų čionykštį meno gyvenimą pratur- tina savitas, didelį talentą turįs ir jį dar kietu darbu papildęs, į spalvas, liniją ir kompoziciją pa- čia geriausia prasme įsimylėjęs dailininkas.

Santykis tarp pirmosios ir antrosios

Kiek prisimename, jau ir pir- mojoje savo parodoje Kelečius bu- vo Kelečiumi, dirbo į nieką kitą neišsiūžijęs, o vien klausydamas savo vidinio balso. Tačiau paveik- slai tada žiūrovui atrodė truputį kiek šaltoki. Gal jiems kiek ir trūko spalvingumo? Gal jie buvo žiūrovui kiek atokūs ir dėl savo kiek perdati statybinės kompozic- cijos? Juose dar kažkaip nesigirdė jo to paties tikrojo Kelečiaus šir- diai plakimo. Visa tai kone tobu- lai išsilygina šioje parodoje.

Pirmos parodos darbuos dar akin per daug rėžėsi tegu ir sava, bet daugumoj kiek pabostanti prie- miestinių kampelių urbanistika, besikartojanti pilkųjų tonų bega- lybėje. Šioje gi parodoje, atrodo, visa ką geriausiojo iš ankstesnio- sios Jono Kelečiaus sumuojančiai sukaupė viename paveiksle "In- dustrija". Šį paveikslą tad ir galė- tume laikyti paminklu ankstes- niajam Kelečiui.

Tačiau šiandieninis Kelečius jokių būdu nėra nutraukęs ryšių su ankstesniuoju. Jis neišsižadėjo savęs, kaip dažnai mūsų savęs išsižadama, vėjantis pačias pas- kutinias madas. Visa Jono Ke- lečiaus darbų potekstė yra ta pa- ti, vis tiek ar jis tapytu portretą, peisažą ar net spalvinį abstraktą. Jis eina ir toliau savu keliu, ne- peršokdamas į svetimąjį, o tik sa- vajį gilindamas ir apsidindamas jį įvairiais medžiais, kurių šak- nys vis dėlto rausiasi jo paties širdyje.

Spalva, piešinys, kompozicija

Šioje parodoje pirmiausia į akis krenta pajavirėjęs ir paintensyvė- jęs Jono Kelečiaus spalvingumas. Reikia tik pakeisti kaip jis meis- triškai operuoja grynosios spal- vos sodrumu, kaip jis žaidžia jos prigesintais tonais, viener klasiš- ka jos ramybe, kitur vėl audrin- gu jos sūkurium. Abstraktuose mus patraukia puikiai balansuota spalvine kompozicija, peisažuose spalvos parinkimas tiksliai atlie- pia norimą išgauti nuotaiką, portretuose vėl gilina arba net tragiškai kontrastuoja norimą pabrėžti charakterį.

Tačiau niekur Jonas Kelečius neužsisako savęs spalvomis. Atsi- tikinimui jų paliejime skiria- ma mažiausiai vietos, o grakščiai piešinio linijai neatimama rolė net sodriame aliejinės tapybos paveiksle. Į kompozicines paveik- slo paslaptis Kelečiaus taipgi ran- ka lengvai nenumoja, o atkakliai jų ieško ir jas atidengia portrete, peisaže ir abstrakto drobyje.

Minties potekstė

Idomu dar ir tai, kad Jonas Ke- lečius nepasitenkina vien tik ge- ru užmojo išrišimu spalvos, pie- šinio ir kompozicijos rėmuose. Tapybos darbuose visur jaučia- mas vidujinio dailininko pasaulio išsakymas, visur paveikslui į-

kvepiama minties ir tam tikros fi- losofinės potekstės gyvybė, kuri Kelečiaus atveju nėra fejerverti- kiškai optimistiška, o daugiau kiek melancholiškai, rudeniškai susimąsčiusi, su vienu kitu skaus- mo, net mistikos bruožu.

Keletas eskizinių komentarų —

Prieš akis ten moters portre- tas, įvardintas "Carmelita". Ryš- kiai raudonos spalvos dėmė pri- mena temperamentingą, ispaniš- kąjį charakterį. Bet žemyn nu- leistų, beviltiškų rankų pozici- ja, didelių akių gėlmė, dominuo- janti kiek išvargusį veidą, ir toli gražu pilnybe nepsrogstantis tor- so primena kažkokį sunkiai pake- liamą žmogaus praradimą: gal trumpas jaunystės, gal sudužusios meilės, gal šiaip neįsikūnijusių svajonių išblėsimas? O štai vėl peisažas "Pirmoji šalna". Kiek čia tos rudeniškos nykumos, ka- da spalvos, tik praradę vešlų va- saros žalumą, bet dar neužsilep- soję rudenio ugnimi, driekiasi beprasmiskai sumišusioje statiko- je, kada ir saulė, lyg mirties šal- čio paliestas kamuolys, ledėja vir- šum vėstančios žemės. Ten vėl šimtmečiai įprastinės pozos ak- to kompozicija "Pajūryje". Kiek čia ramybės ir giedros būtų pa- pylės klasikinio periodo tapytojas, kiek apvalių formų ir amūriukų būtų išraitęs šilkinio minkštu- mo barokinis tapytojas. Tačiau Kelečius čia yra savo amžiaus augintinis. Jo metaliniai kampu- ta moters figūra guli ne prieš saulę ir purslais nutaškytą jūrą, bet prieš sunkią, tamsią ir mis- lingą dabarties nežinomybę, Mistika ir tiesiog kažkokia slapta- naktine apeiga ir prislopintų būgnų dundėjimu atsišaukia ir "Mano sodai". Tačiau Kelečiui

Jonas Kelečius. Stovinti mergaitė. Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

netruksta tai šen, tai ten ir, pa- sakytume, to rafaelliško skaidru- mo, nusileidžiančio drobėn lyg ne iš šios žemės. Toks yra por- tretas "Sedinti mergaitė", kur plaukams ir rūbui panaudojant sodrią baltą spalvą, veidą priden- giant žalsvos šešėliu, išgauna- mas skaidriai sferiškas, žemės dar nelytėjęs moteriškumas.

Čia tik kelių darbų lyg ir min- tinio komentaro užuominos. Pa- rodos lankytojas tokių potekstų apščiai gali skaityti prie ne vieno Jono Kelečiaus darbo, džiugin- damas ne vien savo akį, bet ir gi- lesnės prasmės ieškančią dvasią.

Po dvejų liesųjų metų

Tenka tad nuoširdžiai pasi- džiaugti, kad po dvejų, gerokai liesų Čiurlionio galerijos metų jo- je vėl pamatėme dailininką, ku- nui už įdomią parodą, daugie- riam tapybą nėra vien tuščio liui praskaidrinusią pilkųjų die- laisvalaikio užpildymas ar nerū- nų nuotaikas.

Spalvos, žmonės, gamta

(Atkelta iš 3 psl.)

ka, Klouno pasaulis, Karalienė. Sios technikos darbai turi nuo- taikingą dekoratyvinį aspektą. Linijos laisvos ir spontaniškos.

Apskritai, Vyt. Ig. kūryboje (ta pyba, grafika ir mišriosios tech- nikos darbai) sudaro vientisą, ig- nionišką pasaulį, kuriame atsispi- ndi lietuvių liaudies dvasia. Fila- delfijiečiai dėkingi dail. Vyt. Ig- nui už įdomią parodą, daugie- riam tapybą nėra vien tuščio liui praskaidrinusią pilkųjų die- laisvalaikio užpildymas ar nerū- nų nuotaikas.

KOSTAS BUTKUS
Tel. PR 8-2781

METALO IR
STIKLO:

Tvoros, Sto-
geliai, Durys
Langai, Ryn-
os, Turekliai

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.

Kurkite geresnę ateitį

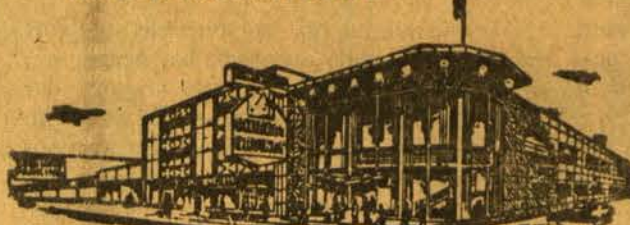
Išjunkite į CHICAGO TAUPYMO BENROVES Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkit Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupytojų Praturtėjimo planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pa- gal dabar taupymo knygelėse mokamus 4¼%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo atečiai.

ŠTAI MĖNESINĖ TAUPYMO LENTELE:

MĖNESINĖS SANTAUPOS	MĖNESINĖ TAUPYTOJŲ PRATURTĖJIMO LENTELE				
	2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.
\$10.00	\$252.13	\$524.08	\$833.30	\$1,187.46	\$1,534.51
20.00	504.26	1,058.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,669.82	6,138.04
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57
80.00	2,017.05	4,232.66	6,666.37	9,339.65	12,276.08
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09

SAFETY DEPOSIT BOXES

TURTAS SIEKIA VIRŠ \$90,000,000.00

5¼%
PER
YR.

on \$8,000.00
Certificates

4¾%
PER
YR.

on Pass Book
Accounts

JOHN Pakel, President

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

H O U R S : Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

2 FREE PARKING LOTS

Kompozitorius ir klausytojas

(Atkelta iš 1 psl.)

savo klausytojus. Pvz. Johann Sebastian Bach (1685-1750) savo laiku nebuvo pripažintas kompozitoriumi, o tiktai vargonininku, nors visą savo gyvenimą vargonais grojo tiktai savo muzikos kūrinius. O šiandien jis yra vienas iš muzikos milžinų, nors ir tada jo kūriniai buvo lygiai tokie pat šedevrai kaip ir šiandien.

Meno dalykai, idėjos, charakteriai mums atrodo gražūs tiktai tada, kada jie mums tampa vertybėmis. Pasitenkinimas ir grožis nėra tų daiktų kokybė, bet jie yra mūsų asmeniškas jų pajautimas. Stebėdami bet kokį meno kūrinį, nors gal mes ir nežinome jo kūrėjo specifinio tikslo, tačiau mes nujaučiame ir atrandame jo grožį ir vertę kiekvienas individualiai, kiekvienas pagal savo pajėgas. Visi meno kūriniai turi savo dvasinį "message", o jį suprasti ir įvertinti reikalingas tam tikras savęs paruošimas. Pilnutiniam muzikos ir meno kūrinių įvertinimui geriausias kelias yra susipažinimas su tų autorių kūrimo proceso aplinkybėmis, kas juos paskatino tą kūrinį sukurti, kokie buvo jų motyvai, priežastys. Susipažinus su tomis kūrinio proceso aplinkybėmis, reikia susipažinti su tais kūriniais, išplaukusiais iš kūrybinųjų autorių išgyvenimų. Kaip pianistas Schnabel pastebi, tiktai nuolat ir ilgai klausydami muzikos kūrinius ir tai įvairios muzikos, įvairios amžiumi ir forma (opera, simfonija, kantata, oratorija, sonata, kamerinė), nepasitenkinę vien tik vienos formos ar vieno periodo kompozitoriais, mes galėsime pilnai įvertinti visų laikų muziką.

Muzikos klausymas vidujine ausimi

Muzikos menas mums nepasako tiesiogiai, bet mes jo reikšmę pasisaviname netiesiogiai iš kūrėjo vaizduotės, kuris savo išgyvenimus įkūnija instrumentų garsuose. Tikroji muzikos vertė neslypi tame, ką mes girdime išorine ausimi, bet tame, kaip mes reaguojame į tai, ką mes jaučiame vidujine ausimi. Šie reagavimai ir pojūčiai yra ne kas kita kaip tiktai mūsų pačių pergyvenimas, savotiškas sielos pakilimas. Šis sielos pakilimas įvyksta, tiktai išskaitant muzikos kūrinio galias mintis. Ilgąs muzikos kūrinių klausymas ir muzikos istorinės tėkmės pažinimas mums palengvina medžiaginiuose daiktuose — muzikos instrumentų garsuose atpažinti ir atskirti dvasinės vertybes, suvokti muzikos kūrinio tikrąjį "message". Išlavinę savo vidinę ausį, mes išgyvensime, išjausime ir atkursime tą patį dvasios pakilimą, kuriuo gyveno kompozitorius, kurdamas savo veikalą.

Ar Gaidelis ir Lapinskas yra tik "trankymasis"?

Pažinimas yra tas vienintelis kelias, kuris gali mus atvesti prie tikrojo meno įvertinimo. Nepažinę renesanso tapybos, graikų skulptūros, neįvertinsime ir moderniosios. Lygiai nepažinę baroko, klasikinio ir romantiškojo periodų muzikos, neįvertinsime ir šiandieninės. Kada mes būsim pasiruošę priimti bet kokios rūšies muziką, kada mes įvertinsime ir suprasime kiekvieno kompozitoriaus dvasinį "message". Kada mums Bacho fugos nebus visos vienodos, Haydeno simfonijas galėsime klausyti bet kada, Mozarto muzika mus atpalaiduos nuo kasdieninių rūpesčių, Beethovenas mus nuneš prie dangaus vartų, išėję iš Verdi operos niūniuosime jo gražias melodijas, kada visiškai paskėsime Wagnerio muzikinių dramų bangose ir kada nuolatos gėrėsime Stravinskio baletais, tada ir Gaidelio ir Lapinsko muzika nebus mums tik "trankymasis".

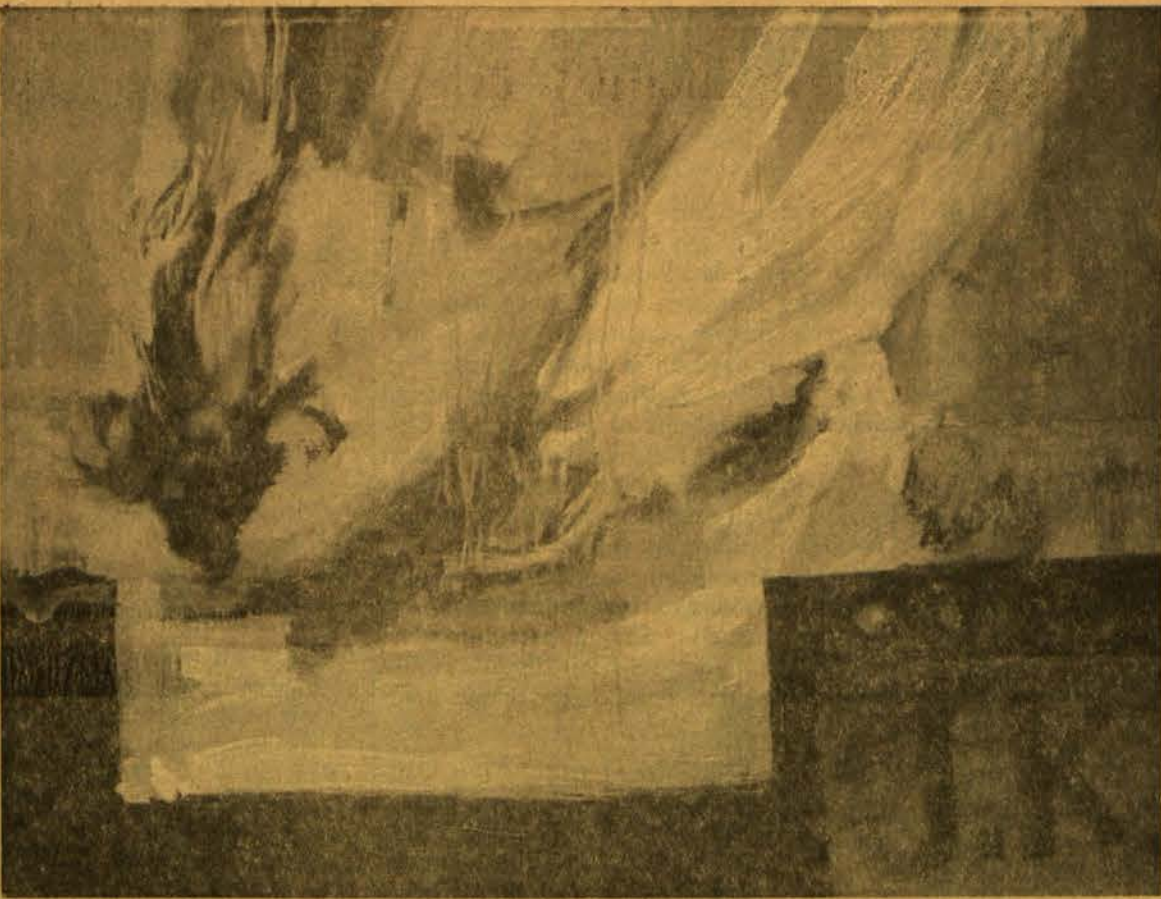
Tiktai tada, kada visą muziką pažinsime laiko perspektyvoje, mums kiekvieno kompozitoriaus muzika bus savaip įdomi, kiekviena turės savo pilną vertę.

Rinkimasis ir vertė

Gal būt, dabar mums vienas kompozitorius atrodys pranašesnis už kitą. Ir tai visai natūralu. Menininkui kūryba yra išsireiškimas, o klausytojui kūrybos priėmimas. Ir juo kūrėjas stipriau ir drąsiau mums perduoda savo išgyvenimus, tuo jis yra gilesnis ir vertingesnis. Dabar mes pradėsime rinktis tuos kūrinius, kuriuose pasirinktosios temos iš gyvenimo labiausiai atitiks mūsų išgyvenimui. Gal būt, Santvaro-Gaidelio operoje "Dana", stovyklinio gyvenimo laikotarpio perdavimas neatitiks mūsų to laikotarpio išgyvenimų. Vienam, gal būt, kūrėjas perduos tą laiką per silpnai, kitam per stipriai, o trečiam, gal būt, bus nei pridėk, nei atimk. Bet tai nereikia, kad kūrinys dėl to jau būtų bevertis. Lygiai kaip nieko nereikia mūsų įsimylėjimas į šių dienų kompozitorius senųjų klasikų vertei. Jie yra amžinai įsitvirtinę savo laikų vietose, niekas jų nepakeis, net ir nenori pakeisti.

Kai Mozartas labiau perkamas už Beatles

Muzikos kūriniui, lygiai kaip ir visiems kitiems menams, mums reikia būti atviriems, nenusistatant iš anksto už ar prieš. Reikia leisti pačiam kūriniui save laisvai išsiskirti. Vienas geras ir ne-

Jonas Kelečius Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

senas pavyzdys rodo, kaip svarbu yra leisti kūriniui išsiskirti pačiam, reikia duoti progą tam kūriniui sueiti į kontaktą su klausytoju. Šitaip atsitiko su Mozarto "Piano Concerto in C, Nr. 21". Nors šiam piano koncertui suėjo jau beveik 200 metų nuo jo "gimimo dienos", tačiau tik dabar jis tapo pačia populiariausia muzika, kurios plokštelė šiandien yra labiausiai išperkama, pralenkusi net Beatles. Kur viso šito pasisekimo priežastis? O visai paprasta. Šis Mozarto piano koncertas sudarė visą, labai išreklamuotą filmą "Elvira Madigan" muziką. Šios filmos mu-

zikos plokštelės perka jau nebetik klasikinės muzikos mėgėjai, bet ir jaunieji kinų lankytojai, kurie anksčiau, tur būt, nebuvo net girdėję apie Mozartą ar jo muziką.

Galingesnė už patį kūrėją

Kiekvienas iš mūsų vienu ar kitu laiku esame kūrėju, jei ne darbais, tai bent savo troškimais. Iš kiekvienos dienos išgyventų nepasisekimų, liūdesių, skausmo ir džiaugsmo, mes susikuriame savo troškimų pasaulį, pasaulį tokį, kokį mes norėtume, kad jis būtų. Šiuos mūsų idealus, troškimus bei norus ir galime atiras-

ti tikrų kūrėjų meno darbuose: muzikoje, dailėje, knygoje, teatre.

Šias mintis norisi užbaigti didžiojo kompozitoriaus Ludwig van Beethoveno žodžiais: "Muzika yra tarpininkė tarp dvasinio ir fizinio gyvenimo. Nors dvasia nėra valdovė to, kas yra sukurama muzika, tačiau ji yra palaiminta toje kūryboje, kuri, kaip kiekvienas menas, yra galingesnė už patį kūrėją".

Remkite "Draugą".

"50,000 Frenchmen can't be wrong!"

Saint Anthony Savings

1447 South 49th Court • Cicero, Illinois 60650 • 856 • 6330

MEMBER FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORP. WASHINGTON, D.C. Joseph F. Gribauskas, Exec. Sec'y

Sakoma, kad prancūzai yra linę laikas nuo laiko ką nors perdėti. Nors tai nėra taip blogai.

Tikrumoje, mes pilnai tam pritariame ir dėsim didžiausias pastangas "apkrauti" jus savo pataraviniais. Mes turime taip daryti, nes gyvename pasaulyje pilname konkurencijos.

Pavyzdžiui, mes žinome, kad kaip taupymo ir skolinimo bendrovė esame geriausia vieta jūsų investavimams ir taupomiesiems doliams.

Kodėl?

Pirma: jūsų santaupos yra saugios jau vien todėl, kad jos investuotos jūsų nuosavybės namuose. Ir jei norite būti autoritetas tuo reikalu — taupymo ir paskolų bendrovės finansuoja daugiau amerikoniškų namų, negu visos kitos finansinės įstaigos, sudėjęs jas kartu.

Todėl, kas sugalvojo frazę "50,000 prancūzų negali klysti", turėjo žinoti, apie ką kalba THE ACCESSIBLES... tai mes..., kurie turime 15,000 klientų... Tai reiškia, kad ten kažkur kažkas yra mums palankus!

Kviečiame jus atsilankyti ir atidaryti sąskaitą — 5% Single Payment Certificate, minimumas \$7,500.00; 5% Three Year Bonus Plan sąskaita, minimumas \$1,000.00; arba 4% Investment Passbook Savings sąskaita, minimumas \$100.00.

Manome, kad būsite patenkinti tai padarę!

● Amerikietis kritikas apie J. Gliaudos romaną "Ikaro sonatą".

"Sunday Advocate" Baton Rouge, La. (68.VIII.18) Hardee Moseley, vertindamas Jurgio Gliaudos "Ikaro sonatą", anglų kalboj, rašo, kad romano išdėstymas trijose dimensijose yra neįprastas eiliniam skaitytojui. Tačiau tai yra nepaprasta veikalo struktūra, atremta į paralelizmą.

Romano veikėjų meilės nuotykiai, skausmai ir džiugesiai pavaizduoti abstraktiniu piešimo metodu, artimu paties M. K. Čiurlionio kūriniams. Tas abstraktizmas savo tūriu siejasi su didžiuoju Šekspyro tragedijų tūriu, kur veikalo veikėjai žūsta, išsina iš proto, žudosi. Vis dėlto abstraktiškumas neįžengia į tamprų veikėjų tragedijinį pareinamumą veikėjų savitarpiniame ryšyje.

Veikalas yra metafora, atremta į graikų Dedalo ir Ikaro mitą. Čia veikalo kūrybinė filosofija glūdi skrydžio koncepcijoje ir to personifikacijoje veikėjų pareiškimais bei gyvenimais.

Anot autoriaus, menininkas te gyvena tik tiek, kol tęsiasi jo skrydis. Savo kūryboje menininkas sudega kūrybos kaitroje.

Savo vertinime Hardee Moseley naudoja daug romano citatų savo tvirtinimų iliustracijoms.

Ypatingu dėmesiu kritikas patraktizmas savo tūriu siejasi su didžiuoju Šekspyro tragedijų tūriu, kur veikalo veikėjai žūsta, išsina iš proto, žudosi. Vis dėlto abstraktiškumas neįžengia į tamprų veikėjų tragedijinį pareinamumą veikėjų savitarpiniame ryšyje.

**DIETIŠKI PRODUKTAI
ORGANIŠKI VITAMINAI**

PASS' HEALTH FOODS

Telef. — 778-9131 3248 West 55th Street
CHICAGO, ILLINOIS 60632

SPECIALUS IŠPARDAVIMAS
Nauji 1969 Plymouth'ai ir Chrysler'ai

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT, CHRYSLER, IMPERIAL
4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

Paskutinė proga **SUTAUPYTI IKI \$2,000.00**, perkant naujus 1968 m. PLYMOUTH, CHRYSLER, IMPERIAL. Like tik 80 automobilių.

Velykinės Kortelės

RUSTCRAFT IR NORCROSS gamybos
Kiekvienai giminei ir draugams
DENNISON'S VELYKŲ PAPUOŠIMAI IR DOVANŲ ĮPAKAVIMAI
VELYKINĖS KORTELES SVETIMOMIS KALBOMIS
DIRMAVONĖS IR KOMUNIJOS KORTELES

IAMA STATIONERS
"THE SHOP U-NEED" "THE SHOP U-NEEK"
6305-07 So. Kedzie Tel. PR 6-9102
Dovanos, Kortelės, Knygos, Rašt. Reikmenys ir Dennison Prekės

LUIZ AUTO REPAIR
TELEF. — 436-3699

KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

VELYKINĖS DOVANOS
pasieks greičiausiai Jūsų artimuosius

LIETUVOJE
jei siųsite jas per

CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.
220 South State St., Tel. WA 2-9354
arba
2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

Mūsų turimas ypatingai gausus pasirinkimas įvairiausių prekių ir mūsų patarimai palengvins tikrai vertingų siuntinių sudarymą. Per mus galite užsakyti, anksčiau Mes mielai priimame ir išsiunčiame skelbtus sovietų maisto produktus siuntinius, sudarytus iš siuntėjų nuobai pramonės gaminius, išskyrus au-savų daiktų bei produktų tomobilius.

Jau ir vėl galima užsakyti šaldytuvus

Reikalaukite naujus katalogus bei maitų sąrašus. Garantuoat siuntinių pristatymą atlekame jau virš 22 metų.

O jeigu norite aplankyti Lietuvoje savo artimuosius, tai mūsų skyrius, —

— GORDON TRAVEL SERVICE, INC. —

sutvarkys Jums kelionės reikalus be jokių rūpesčių.

Nauji leidiniai

● **LITUANUS**, Vol. 14, No. 2. Lithuanian Quarterly. Metinė prenumerata \$5.00. Adresas: Lithuania, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690.

Jeigu pora pastarųjų Lituanus numerų buvo skirta daugiau lietuvių literatūrai, tai šis naujasis žurnalas susiuvėnė lietuvių daugiausia politines temas. Leono Sabaliūno straipsnis, įvardintas "Baltic Perspectives: The Disillusionment with The West and The Choices Ahead" ir Julius Smulskio raštas "The Incorporation of The Baltic States by The Soviet Union". Taipgi paskelbta visa eilė daugiau dokumentinių raštų, kaip "Roosevelt and Stalin on The Baltic States" ir daug faktų, liečiančių Estijos ir Sovietų Sąjungos santykius.

Šis daugumoj mūsų jaunųjų akademikų pastangomis ir plunksnos talka leidžiamas žurnalas šiuo metu vykdo prenumeratorių telkimo vaju. Kiekvienas gyvasis lietuvis neturėtų būti kurčias Lituanus balsui.

● **Kotryna Grigaitytė, TRAPUS VAKARAS**. Lyrika. Apilanką piešė Raimundas Graudis. Išspausdino Immaculata Press, Putnam, Conn. 1968. Rinkinys 108 psl., kaina \$3.00, gaunamas ir "Drauge".

Tai penktoji Kotrynos Grigaitytės poezijos knyga. Žaismingai jausmingais posmais Grigaitytė yra išsikovočiusi mūsų poezijoje sau gana atskirą vietą. Jos ankstesnės poezijos ne vienas eilėraštis yra atkreipęs mūsų kompozitorių dėmesį, paverčiant juos solistų mėgiamomis dainomis.

Naujuoju rinkiniu poetė bando eiti truputį nauju keliu, daug kur atsisakydama nerūpestingo žaismingumo susimastymo sąskaiton. Nieksta ir įprastiniai ankstesnieji ketureiliai ir aplamai klasikinio eiliavimo forma, eksperimentuojant filosofine poetekte ir laisvo eiliavimo kompozicijomis. Ar poetė šiais bandymais laimi naujų kreditų, reikėtų gerokai paabejoti. Aplamai, nėra lengvai atsakomas klausimas: ar verta menininkui prisiverstinai stengtis būti diameitraliai kitokių, negu būta kome visą gyvenimą? Atsakymo ieškant, gal neblogas yra ir Picasso pavyzdys: jis visą savo gyvenimą buvo ir dabar yra meno avangardo priešakyje, tačiau abstraktistų būti niekad nebandė.

● **THE MARIAN**, March 1969. Tėvų marijonų leidžiamas mėnesinis iliustruotas religinės kultūros žurnalas. Vedamajame kun. V. Bagdanavičius, MIC, svarsto vedusių kunigų problemą. Amerikietė laikraštininkė E. Peisson atskirame straipsnyje išryškina uždaru kolektyvų dvasinę teraumentiką. D. S. Bryan iškelia vidinius pavojus amerikietiška civilizacijai. Aizų armijos karininkas Jungt. Tautų tarnyboje P. D. O'Donnell, ilgiau ejęs pareigas Izraelyje, rašo apie Didžiąją savaitę ir šventas vietas Jeruzalėje. Argentinoje gyvenęs marijonų misio-

nerius kun. Ant. Švedas svarsto žemės reformos reikala Pietų Amerikoje. Laikraštininkas A. B. Haines pasakoja apie užgavėnių ir gavėnios papročius. Duodama eilės naujausių filmų apžvalga. Dr. M. J. O'Connell aptaria narkotikų pavojus, Buves Vietnamo karys A. Hamburg pasakoja šurpius nuotykius, atakuojant raudoniesiems. R. J. Fornwalt atskleidžia, kaip mes galėtume įnešti daugiau šviesos į kitų gyvenimą. L. Bell duoda patarimų šeiminiškėms, o socialinio draudimo tarnautoja Ch. Jakubowski aiškina apie kreditus, reikalingus išsitarnauti pensiją. Šalia šių straipsnių yra redaktoriaus J. Prunskio paruošta naujų knygų apžvalga ir žinios iš katalikų pasaulio. Iliustracijoms panaudota J. Bakio, V. Petravičiaus, lietuvių tautodailės kūrinių reprodukcijos bei V. Maželio, R. Kisieliiaus ir kitos nuotraukos.

Kompozitorius ir pianistas Vytautas Bacevičius, kurio kūrinių plokštelė, paties kompozitoriaus įgauta, išleista lietuvių dienomis.

● **Nauja Vpauto Bacevičiaus** kūrybos plokštelė, išleista Delta Recording Corp., šiomis dienomis jau atiduota ir muzikos mėgėjų rankas. Plokštelė ilgo grojimo, kurioje pats kompozitorius atlieka fortepijonu visą eilę savo išskirtinių veikalų: Sixieme Mot, Capriccio, Meditation, Deux Grotesques, Vision, Trois Penessee Musicales, Etude ir Poeme Cosmique. Plokštelės kaina 5.00 dol. Galima ją įsigyti, parašant ir čekį pasiunčiant pačiam kompozitoriui: V. Bacevičius, Apt. 3 D, 150-03 88 Ave., Jamaica, N.Y. 11432.

Vytautas Bacevičius yra ne vien tik virtuozas pianistas, bet ir vienas iš ryškiųjų lietuvių kompozitorių, atnešęs lietuvių muzikos raidon labai didelę moderniosios muzikos duoklę, atstovavęs Lietuvą visoje eilėje tarptautinių muzikos festivalių, parrašęs apšiai simfoninių kūrinių, fortepijonui ir styginiams kvartetai.

Vytautas Bacevičius jau yra plačiai žinomas ir aplamai Amerikos muzikiniame gyvenime. Muzikos leidinių bendrovė Mercury pernai yra išleidusi dvyliką jo kūrinių, kurių ilg šiol jau parduota šimtai. O Vytauto Bacevičiaus kūrinių vargonam Raynos Cosmiques (avangarde) greitai laiku buvo parduota net 727 egzemplioriai. Tolimesnius Vytauto Bacevičiaus kūrinius

"Gimtosios kalbos" likimo klausimu

Jau nemažai laiko praėjo, kai mūsų bendrinei kalbai skirtasis Lietuvos kalbos draugijos organas "Gimtoji kalba", atžymėjęs savo dešimtmečio sukaktį, pasiskelbė nebelankysias savo prenumeratorių ir skaitytojų. Laikraštį sustabdė patys jo redaktoriai, paskelbdami GK 1-2 (39-40) sausio-birželio 1968 m. n-ryje, kad "... tokia, kokia buvo, GK daugiau nepasirodys". Buvusieji redaktoriai pasiskelbė bendradarbių stoka sudarius didžiausią laikraščio vargo dalį. Siūlydami, kad "GK turėtų būti leidžiama ne visuomenei, o jaunuomenei", buv. redaktoriai pareiškė nuomonę, kad GK "turėtų pasiimti globon čekagisčiai — Pedagoginis Lituaniistikos Institutas su Aukštesniąja Lituaniistikos mokykla".

"Draugo" š.m. Nr. 21 kultūrinio priedo Kertinėje Paraštėje tilpo J. Pr. straipsnis "Mirtis dešimtmetyje". Jo autorius abejoja, ar šios mokyklos pajėgti vežti naują joms vėžimą, nes jų "vadovaujantieji žmonės jau ir taip perkrauti darbu, kai kurie patys vaikšto kaip "smūkeliai". Toliau autorius klausia: "Jei mūsų kalbos tūzai nusiskundė bendradarbių trūkumu, iš kur jų turės šios mokyklos?" Ten pat J. Pr. pasisako už ligišiolinį GK lygį, nepritardamas jo degradavimui į studentišką ar gimnazistšką lygį. Ieškodamas išeities, J. Pr. siūlo, kad Lietuvių kalbos draugijos organu GK yra, ir Kultūros fondas tartų savo žodį ir surastų išeitį. Kaip paskutinę galimą išeitį, jei kitos nebūtų surasta, J. Pr. siūlo kalbininkams reguliariai naudotis "Draugo" kultūrinio priedo skiltimis.

Kaip matyti, išeities dar nesurasta, siūlymų gali rasti ir daugiau. Tebūnie leista ir žemiau pasirašiusiam siūlyti vieną iš galimų išeitį. Gimtajai Kalbai reikia redakcinio kolektyvo, didesnės bendradarbių talkos, kuklios pastogės redakcijai ir administracijai didesniame lietuvių centre. Tokiu centru yra ir visada bus Chicago. Ten yra L.K. Draugis-

leis ir platins Theodore Presser Co. Philadelphiajį.

Gi čia minima išleistoji plokštelė dabar sudarys progą lengvai susipažinti su Vytauto Bacevičiaus kūryba kiekvienam muzikos mėgėjui.

jos, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšmingas tuo, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratų ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

Sprendžiant pastaruosius klausimus, tektų atsižvelgti į galimą centralizuotą lygiagrečių uždavinių vykdymą. Kultūros fondas gali ir toliau likti GK leidėju, tačiau jis gali būti tik GK leidimo rėmėju-finansuotoju. Svarbiausias uždavinys būtų sudaryti GK redakcinį kolektyvą. Pakviestus visus ligišiolinius GK redakcinės talkos kaltininkus, prisijungus Ped. lit. instituto lietu-

vių kalbos lektoriams ir kt. Chicagoje ir apylinkėse gyvenantiems lituanistams, būtų galima sutarti vyriausiąjį redaktorių ir redakcinio kolektyvo narius. PLI lektoriams dalyvaujanti tame kolektyve, Gimtojoje Kalboje rastų vietos ir tokią medžiagą, kuri patarnautų PLI studentams ir aukštesniųjų lit-nių mokyklų mokiniams. Tuo vis dėlto ligišiolinis GK pobūdis nebūtų pakeistas, tik papildytas.

Kadangi Pedagoginis lituanistikos institutas jau yra tapęs leidykla siauresne prasme (savo reikalams, bet ir platesnei visuomenei), gal jis galėtų perimti techninį leidyklos uždavinį, Kultūros fondui tik paremiant lešomis leidimo darbus? Tada po tuo pačiu stogu atsiderėtų GK redakcija ir administracija, kurios darbui patalokininkautų ir ten nuolat besisipiečias jaunimas.

Padėtis neturi būti palikta be išeities, kurios ieškoti yra visų lituanistų ir, apimai, kultūrininkų pareiga.

V. Čižiūnas

● **Prof. dr. Jurgis Brėdikis** vis labiau garsėja okup. Lietuvoje kaip geras širdies ligų specialistas. Neseniai buvo užpatentuotas jo išrastas instrumentas širdies ritmui retinti.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA KENNEBUNKPORTE, MAINE,

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžiūra. Mokiniai šviesi kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena benarabuty. Atlyginimas visiems prieinamas. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TEVAI BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ.
KOL JI YRA. JOS ATETIS JŲSŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE
GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement, pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROVEHILL 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. - 7 v. v., šešt. 7 v. r. - 3 v. p.p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS ČESAS

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienų metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5 1/4%

Mokamas už vienų metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PETRAS KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas pataravimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 281-4111

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.

Valome, ištepame, suderiname, pakeičiame (hoses) — žarnas.

Parduodame ir taisome visų gamybų dulkių siurblius ir turime dalis, maišelius ir visus prijungimus (dalis) visų gamybų siurbliams — Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

Platinkite "Draugą".

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkuami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pinais užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

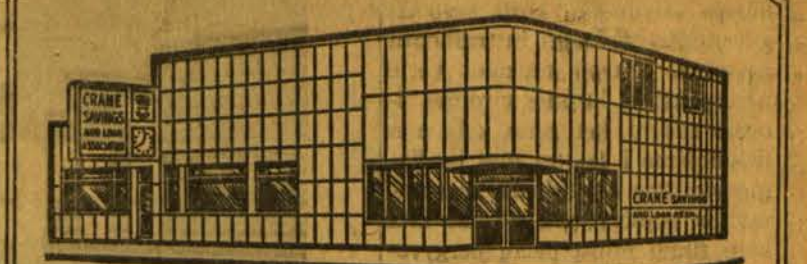
LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEctey 3-4711

Atidara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

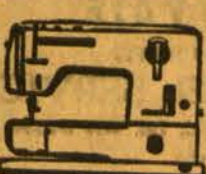

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

SIUVIMO Mašinos

* ELNA
* BERNINA
* NECCHI
* VIKING
* PFAFF
* SINGER

Šveicarškos, vokiškos, itališkos, japoniškos ir kitų firmų.

Taisome, parduodame ir nuomojame priemonėmis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skonį kabinėms. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

Mes mokame **5 1/4%** ant visų taupymo sertifikatų per annum

MINIMUM SUMA \$5,000.00

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
FRANK ZOGAS
President

Kultūrinė kronika

● **Rašytojai Petrol Tarulini** (Juozui Petrėnui) 70 metų sukako kovo mėn. 19 dieną. Šis vyresniosios kartos mūsų rašytojas gimęs 1899 m. Utenos valsč. ir apskr. Nepriklausomoje Lietuvoje labai aktyviai reikėsi ne tik literatūriniam gyvenime, bet ir žurnalistikoje: redagavo laikraščius: "Dieną", "Dienos Naujienas", leido "Lietuvos Naujienas" ir humoro laikraštį "Kultūrinė".

Literatūrinėje veikloje buvo vienas iš pagrindinių keturviečių rinku sambūrio narių. Redagavo ir keturviečių rinku sambūrio žurnalą "Keturi Vėjai". Kaip žinome, "Keturi Vėjai" ir keturviečių rinku sambūrio, kurių pirmose eilėse aktyviai reikėsi ir Kazys Binkis, žymiai prisidėjo prie 1920-1927 metų literatūrinio gyvenimo išjudinimo, itakoję rašytojus ieškoti naujų išraiškos formų tiek poezijoje, tiek prozoje, aplamai — mūsų literatūrą sumoderninti. Visų jų pastangų nebloga iliustracija yra ir 1927 metais Tarulini išleistas apysakų rinkinys "Mėlynos kelnės".

Pasitraukęs nuo rusų-bolševikų invazijos, rašytojas 1948 metais Vokietijoje išleido antrąją savo knygą, novelių rinkinį "Žirgeliai padėbesiai", kurioje jau mažiau eksperimentinio sprogi-nejimo, bet daugiau rašytojiško brandumo ir psichologinės gilumės.

Stambiausias jo veiklas vis dėlto yra romanas "Vilniaus rūbas", išleistas Nidos 1965 metais. Romanas plačios apimties, 500 psl. knyga, kurioje rašytojas žengia dar giliau į psichologinių detalių "anatomiją".

Pokario metais iš Vokietijos persikėles į JAV, rašytojas apsis-tojo Brooklyn, kur ir dabar tebe gyvena.

● **Rašytojo Algirdo Landsber-gio** paskaitos Amerikos aukšto-siose mokyklose. Kovo 6-7 d. rašytojas dramaturgas skaitė eilę paskaitų ir pravedė eilę seminarijų apie šiu dienų dramą ir teat-rą St. Paul — Minneapolis, Min-nesota, kolegijose. Jo paskaitų pagrindinės temos sukosi apie teat-rą: "Modernus teatras, Kelios akystatos" ir "Drama bei teatras Rytų Europoje". Paskaitų klausėsi Macalester, St. Thomas, ir St. Catherine kolegijų studentai ir dėstytojai. Vieną paskaitų transliavo University of Minne-sota radijas.

● **Santariečių knygų leidyklos** sukaustuvinis balansas, 1959 m. pasirodė pirmoji leidyklos knyga — K. Ostrausko "Kanares". Nuo to laiko iki dabar išleista 17 knygų: aštuonios poezijos, penkios dramų ir keturios pro-zos knygos. Viso 2250 puslapių už 14,000 dol. Populiariausios knygos buvo Antano Gustaičio "Ir atskrido juodas varnas", kurioje išleista dvi laidos. Bematant išparduota ir Sekspyro "Hamle-tas". Premijas gavo keturios kny-gos: Algirdo Landsbergio "Pen-ki stulpai turgaus alkšteje", Al-gimanto Mackaus "Neomamen-tuotos kalbos generacija ir augin-tiniai", Kosto Ostrausko "Zalio-jo lankelė" ir Antano Gustaičio "Ir atskrido juodas varnas".

Pernai išleista Vytauto Kavo-lo "Nužemintųjų generacija", Antano Gustaičio "Ir atskrido juodas varnas" antra laida ir bū-ta mecenatu Pedagoginio litua-nistikos instituto išleistas "So-cialistiniam realizmui".

Pradedant antra dešimtmetį, leidykla pavadinta Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas. Taip pat, užsibaigus Skėmos fon-do lėšom, Antano Skėmos raš-tų leidimas pereina AMKL fon-do žinion.

Šiais metais bus išleista Skė-mos raštų antrasis tomas ir Hen-riko Nagio eilėraščių rinkinys "Broliai balti aivarai". To-liau numatoma išleisti Rimo Vė-žio poezijos knyga, kurią apipa-vidalinti ir iliustruoti sutiko dail. Algirdas Kurauskas.

Taip pat AMKL fondas apsi-ėmė išleisti J. Deveikės Navakie-nės versta 1529 metų Lietuvos

Statutą. Vertimą spaudai paren-gė ir įžangą parašė dr. A. Plia-teris. Kalbą taisė dr. P. Jonikas. Ileninė priežiūra dail. Ž. Mik-šo. Leidimui talkininkauja Vy-tautas Saulius.

● **Amerikiečių literatūros pre-mijos** ir jų atgarsiai. 1968 m. National Book premijos paskir-tos jau kovo 11 d. Už poeziją gavo poetas John Berryman, už istoriją W.D. Jordan, vertimus—W. Weaver, už italo Calvino ver-timą, ir pirmą kartą nuo premi-jos išteigimo, tai yra per 20 me-tų, už vaikų literatūrą paskirta premija Meindert De Jong. Iš politikos srities premija gavo be-letristas Norman Mailer. Už ro-maną "Steps" gavo premiją len-kas autorius Jerzy Kosinski, nuo 1957 m. gyvenęs Amerikoje. Vi-siems išeita po 1000 dol. Praėjusi šešt., premijas vertindamas, Chicago "Daily News" prie-do "Panorama" literatūros red. Van Allen Bradley paskelbė straipsnį, kad šiemetinis romano premijos paskyrimas yra nuos-mūkis. Jis teigia, kad knyga, ku-rią jis pakartotinai perskaitęs, y-ra pilna pornografijos ir iš viso protą bukinančių atvejų. V. A. Bradley pasidžiaugia Norman Mailer įteikimo šventėje pasaky-ta kalba, tačiau taip pat išreiš-kia pagėdą, kad autorius savo prozų mažiau vartotų ne-švankių žodžių. Recenzentas iškelia keletą kitų knygų, ku-rios buvo labiau vertos premijos, negu Kosinskio absurdi. Tai William H. Gass "In the Heart of the Heart of the Country", John Barth "Lost in the Fun-house", Joyce Carol Oates "Ex-pensive People", Frederick Ex-ley's "A Fan's Notes".

● **Sunaikintas Jono Rustemo** kapas. Prof. Jonas Rustemas, gi-męs 1761 m. Ištambulo priemies-tyje, kilimo graikas, laikomas be-ne žymiausių mūsų XVIII-XIX a. dailininku. 1798 m. priimtas dė-sytoju į Vilniaus universitetą, 1807-1832 m. vadovavo Vilniaus universiteto tapybos ir piešimo katedrai. Tokiu būdu jis išauk-

lėjo didelį būrį dailininkų, kurie, plačiai garsėję XIX amžiuje, ži-nomi dar ir dabar. Pažymėtina, kad jis pirmasis į piešimo pamokas įvedė gyvą modelį. Atsisakęs ligi šiol vyravusio klasicizmo, Lietuvos tapybą pakreipė roman-tizmo keliu. Uždarus rusams Vil-niaus universitetą, gavo pensiją, bet nuo tapybos neatsisakė. Jo kūrybinis palikimas — nemaža gerų portretų, kurių dalis išliko ligi mūsų laikų: Prof. J. Sniadeckio, Kotrynos Fiorentini, Neži-nomos ponios su dukterimi, J. Pielkevičiaus ir kt. Iš viso sure-gistruoti 24 aliejiniais dažais pie-šti portretai. Žinia, jų buvo ir dau-giau. Dauguma jų šiuo metu y-ra Varšuvos, Krokuvos ir Vilniaus meno muziejuose.

1835 m. dailininką pas save vasaroti pakvietė jo geras bičiū-lis Pizani, Dūksto dvaro savinin-kas. Nežiūrėdamas pašlijusios sveikatos, Rustemas labai norėjo atostogas praleisti atokiau nuo miesto. Nors gydytojai nepatari-kelti, Rustemas vis dėlto išvy-ko ir gegužės pabaigoje pasiekė Dūkstą. Birželio 9 d. jis rimtai susirgo trečią kartą pasikartoju-sia liga. Iš Vydžių skubiai iškviest-as gydytojas nebegalėjo jam pa-dėti, ir dailininkas, po sunkių 12 dienų kančių, birželio 12 d. pa-simirė. Buvo palaidotas Dūksto

J. Rustemas (1761—1835)
Autoportretas

lejo didelį būrį dailininkų, kurie, plačiai garsėję XIX amžiuje, ži-nomi dar ir dabar. Pažymėtina, kad jis pirmasis į piešimo pamokas įvedė gyvą modelį. Atsisakęs ligi šiol vyravusio klasicizmo, Lietuvos tapybą pakreipė roman-tizmo keliu. Uždarus rusams Vil-niaus universitetą, gavo pensiją, bet nuo tapybos neatsisakė. Jo kūrybinis palikimas — nemaža gerų portretų, kurių dalis išliko ligi mūsų laikų: Prof. J. Sniadeckio, Kotrynos Fiorentini, Neži-nomos ponios su dukterimi, J. Pielkevičiaus ir kt. Iš viso sure-gistruoti 24 aliejiniais dažais pie-šti portretai. Žinia, jų buvo ir dau-giau. Dauguma jų šiuo metu y-ra Varšuvos, Krokuvos ir Vilniaus meno muziejuose.

1835 m. dailininką pas save vasaroti pakvietė jo geras bičiū-lis Pizani, Dūksto dvaro savinin-kas. Nežiūrėdamas pašlijusios sveikatos, Rustemas labai norėjo atostogas praleisti atokiau nuo miesto. Nors gydytojai nepatari-kelti, Rustemas vis dėlto išvy-ko ir gegužės pabaigoje pasiekė Dūkstą. Birželio 9 d. jis rimtai susirgo trečią kartą pasikartoju-sia liga. Iš Vydžių skubiai iškviest-as gydytojas nebegalėjo jam pa-dėti, ir dailininkas, po sunkių 12 dienų kančių, birželio 12 d. pa-simirė. Buvo palaidotas Dūksto

lejo didelį būrį dailininkų, kurie, plačiai garsėję XIX amžiuje, ži-nomi dar ir dabar. Pažymėtina, kad jis pirmasis į piešimo pamokas įvedė gyvą modelį. Atsisakęs ligi šiol vyravusio klasicizmo, Lietuvos tapybą pakreipė roman-tizmo keliu. Uždarus rusams Vil-niaus universitetą, gavo pensiją, bet nuo tapybos neatsisakė. Jo kūrybinis palikimas — nemaža gerų portretų, kurių dalis išliko ligi mūsų laikų: Prof. J. Sniadeckio, Kotrynos Fiorentini, Neži-nomos ponios su dukterimi, J. Pielkevičiaus ir kt. Iš viso sure-gistruoti 24 aliejiniais dažais pie-šti portretai. Žinia, jų buvo ir dau-giau. Dauguma jų šiuo metu y-ra Varšuvos, Krokuvos ir Vilniaus meno muziejuose.

Rašytojas Petras Tarulis; kovo 19 d. jam sukako 70 metų.

dvaro koplyčios rūsiuose. II pa-saulinio karo metu koplyčia su-degė, jos pamatai ir rūšiai buvo suardyti. Tokiu būdu pražuvo bet kokios šio didelio dailininko liekanos.

Dūksto bažnyčioje yra išlikęs jo skardoje pieštas nedidelis pa-veikslas — Šv. Jono Krikštytojo galva, b.k.v.

● **"Mindaugas", poeto Justi-no Marcinkevičiaus** parašyta dviejų dalių drama — poema okup. Lietuvoje susilaukė didelio pasi-tekimo. Pirmą kartą ją pastatė Vilniaus dramos teatras. Antra kartą P. Gaidžio režisūroje poe-mą pastatė Klaipėdos dramos te-atras. Vaidino: aktorai: V. Pauk-štė (Mindaugas), V. Kancleris, V. Alsas, H. Andriukonis, B. Barauskas, Pauliukaitis, M. Čer-niauskaitė. Dekoracijas paruošė dail. A. Tarabilsa, kompozitori-us — A. Makachinas.

● **Rygos lietuviai (Latvijoje)** paskutiniu metu stiprina savo veiklą. Meninės veiklos mėgėjai, gavę valdžios leidimą, susibūrė į "Rūtos" kolektyvą, įsteigė tau-tinių šokių grupę, sudarė chorą, mokosi lietuviškų dainų ir šo-kių.

● **Vilniaus universitetas** ba-landžio 1 d. švenčia 390 metų jo įsteigimo sukaktį, tačiau ofi-cialiai iškeliamas ne jo įkūrimo, bet tariamo "atkūrimo" faktas, pabrėžiant, kad 1919 m. Kapsu-kas pasirašęs jo "atkūrimo" ak-tą, nors kaip žinome, apie bet ko-kią jo "atkūrimo" universiteto veiklą niekas nieko negirdėjo. Stengiamasi nutylėti faktus apie Stepono Batoro u-to veiklą, o taip pat apie jo atkūrimą Lietu-vai atgavus Vilniaus krašto da-lį. Šiuo metu universitete moki-si apie 14,000 studentų, kurių gal pusė neakivaizdininkai. U-niversitete dirba 1931 tarnauto-jas, iš kurių įvairių dalykų dė-sytojų yra 763, bet iš šio skai-čiaus tik 54 yra mokslų daktarai ir profesoriai. Universitete y-ra 83 katedros ir keliasdešimt laboratorijų.

● **Lietuvos ir Gudijos totorių** raštija pastaruoju metu atidžiau tiriama. Kaip žinoma, Lietuvos totoriai savo knygas rašė ano me-to D. Liet. kunigaikštijos val-sybne kalba arba lenkiškai, ta-čiau vartojo savuosius arabiškus rašmenis. Iš esamų tekstų suži-noma daug naujų dalykų apie Lietuvos totorių papročius, reli-gines apeigas. Prof. A. Antona-vičius buvo surinkęs net 23 to-torių rankraštinės knygas bei lai-kus. Nesenai jis paskelbė vaika-ortografinę sistemą.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Apraustas perkraustymas
Ilgų metų patyrimas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, gyvybės,
automobilių,
sveikatos, bi-
znio.
Patogios išl.
mokėjimo są-
lygos.
J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

Eilėraščių, dainų ir sonatų

Los Angeles scenos meninin-kai kovo 15 d. pasirodė manta-žiniu būdu sukiptame koncer-te. Pirmoje dalyje scena tapo suskirstyta į penkias gotiško trikampio properšas. Centre — pianistė R. Apeliytė. Šaluti-niuose trikampiuose — dekla-muotojai: aktorius J. Kaributas ir aktorė N. Apelienė. Viduryje — solistai: sopranas S. Pau-tienienė ir tenoras A. Pavasaris. Praktinė kombinacija! Ta-čiau veidų per baltas baltumas, visi laikysena ir orūs drabužiai dvelkė slegiančia rimtimi. Atro-dė lyg apšviestas bazilikos fa-sadas.

Jie pasikeisdami dainavo, grojo ir deklamavo, pritardami Tėvynės ilgesio tema. To ilge-sio buvo apšviesti. Statistai ry-mojimas gotiškoje properšoje il-gesį dar labiau pagilino. Bet čia piršosi ir klausimas: ar scena yra skirta sustingusiam stovė-jimui? Deklamuoti iš atokaus kamio yra nelengva, kai yra tuščias visas scenos priekis.

Kai kurie montažo kūrėniai nesiekė net vidutinio lygio. Jie taikė į grandulio versmes. Vis dėlto panelės Apeliktės išpi-dingas Gruodžio ir Budriūno so-natų skambinimas nusvėrė visą pynę teigiamon pusėn.

Antrąją koncerto dalį pradė-jo iš giedro dangaus nukritusi filmų žvaigždė Rūta Lee. Ji pa-sakė vieną sakinį. Bet visiems pat'ko jos efemeriškas pasiro-dymas, juo labiau, kad ji dėvė-jo peteliškės grožio ir dydžio minisuknelę.

Solistė Florence Korsakaitė, matyti, slogos kamuojama, ne-noriai dainavo, net ir atsiskak-tilikti programoj numatytą El-zės sapną iš Wagnerio "Lohen-grino". Klausytojams strigo įvairiakalbis antrosios dalie po-būdis. Italų, anglų, vokiečių, prancūzų, ispanų ir lietuvių kal-bos ėmė rungtyniauti tarpusa-vyje. Tikras Babelis! Šiaip ar taip lietuviai plačiai apglėbia pasaulinį dainavimo meną. O man, atžagareiviui, kažkodėl no-rėjosi, kad solistas A. Pavasari-s "Traviatos" ir "Carmen" po-puliaris arijas užtrauktų gra-

VALOME
KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.
J. RUBNYS — Tel. RE 7-5168

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANKUS
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos,
Tune-up ir Motorų Remontas
5759 So. Western Ave.
Kampas 58th Street
Telefonas — PRospect 8-9533

RICHMOND AUTO SERVICE
Kampas Richmond ir 63rd Street
Užsienių ir vietinių automobilių tai-symas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas.
Tel. — GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

foto
V. MAŽELIS
• vestuvės: spalvota ir juoda balta (galį vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai
Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

žia, suprantama kalba. Itališko dainavimo galima pasiklausyti iš tūkstančio mairgaspalvių plokštelių. Širdžiai stinga savų, giliai smingančių frazių, tegul ir operetinių.

Todėl antrosios dalies laimė-jimai, nežiūrint bis-bravo ploji-mų tenorui, priklausė lietuviš-ka deklamuojuantiems akto-riame ir p-lei Apeliktėi už įspū-dingo Schuberto ir Schopeno skambinimą. Čia ir Putino ba-

10% — 20% — 30% pigiau mokėtis už aprausta nuo ugnies ir automo-bilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

DAŽYMAS
PIGLIAI DAZAU KAMBARIUS
VALAU KILIMUS IR BALDUS
J. RUDIS — Tel. CL 4-1050

Heating Contractor
Irengiu naujus ir perstatau se-nus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus. Stogu dūnas (gutters), vandens slidy-mų bollerius. Turul leidimus dirbti nuostė ir užmiesčiuose. Darbas atliekamas greitai ir są-žiningai. Apskaičiavimai nemokamai.
DOMAS ZUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
1441 S. Western, Chicago 9, Ill.
Telefonas VI 7-3447

BANGA
TV, Radio, Stereo, Spalvotom tel-vizijom antenos. Pard. ir taisymas.
2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421
Vakaraš skambinti WA 5-8607
P. Rudėnas K. Šimulis

A. ABALL ROOFING CO.
Isteigta prieš 49 metus
Dengiams visų rūšių stogus. Taiso me arba dedame naujus kaminius ri-nas, putkamuolius vamzdžius. Pa-do-me iš lauko. Taisome mūrą "tuck-pointing". Pilnai apsidraude. Visas darbas garantuotas
LA 1-6047 arba PO 2-8778

Apskaičiavimai nemokamai
Skambinkite bet kuriuo laiku

GARBAGE DRUMS
WITH COVERS AND HANDLES
30 and 50 gal. Free delivery
5622 So. Racine, 434-1113

MOVING
Apraustas perkraustymas
Ivairių atstumų.
A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Tel. — FRontier 6-1882

ladė "Vergas", puikiai dekla-muojama N. Apelienės, atidavė savo estetinę duoklę.

O žmonių salėje — kaip ka-rui pasibaigus Karaliaučiuje. Kur-ne-kur! Kodėl? Gal tas montažo nedėkingas pavadinimas "Tėvynės ilgesys" išgąsdi-no? Ilgėtis šiais laikais yra ne

madoje. O gal biliety kainų per ankstyvas paskelbimas? Kon-certo tikslas juk buvo kilnus — paremti lietuvių radijo pusva-landį ir Vasario 16 gimnaziją. "Tai gražus vakaras", pasakė išeidamas kun. dr. A. Olšaus-kas. Ir aš su juo sutinku.
Pr. Visvydas

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7-1741 - 2

Geriausios gelės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
Telef. PROspect 8-0833 — PROspect 8-0834
GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYCIA
2443 West 63rd St., Chicago, Ill.

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių.

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
LACKAWICZ IR SŪNUS
4324 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

Perskaitytė Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

Moterie, šypsokis ir gyvenk

PRANYS ALŠENAS

Be abejonės, perskaičiusi rašinio antraštę, ne viena moteris pagalvos ir pasakys: "Patarimas geras, bet sunkiai įgyvendinamas." Mat, nūdienos iršiam pasaulyje nelengvas tai dalykas — šypsotis, nors, iš tikrųjų, besišypsant daugiau šansų geresniam ir ilgesniam gyvenimui.

Šypsotis, ypač reikėtų kiekvienai moteriai, nes moters šypsenos veide, tai lyg saulės spindulys lange. Jis praskaidrina visą aplinką, visą namų ir šeimos nuotaiką. Jei vyras yra "rimtas" ir nesišypsos, tai jam visa tai "daugiau prie veido", nes jis, atrodo, lyg tam ir sutvertas.

Legenda apie moters sutvėrimą

O kaip moteris? Grįžkime prie jos! Juk ir truputį juokingai skambanti legenda apie moters sutvėrimą pasakoja: esą, kai Dievas sutvėrė vyrą, pastebėjęs, kad trūksta medžiagos moters sutvėrimui. Tada Aukščiausias paėmęs mėnulio apskritimą (to paties, apie kurį dabar amerikiečiai apskrido), žalčio banguotumą, rožės stiebelio lankstumą, miglos spindesį, kiškio bailumą, pavo tuštumą, aušrinės švelnumą, tulžies kartumą, medaus saldumą, ugnies karštumą, sniego šaltumą, šarkos plepumą, karvelio burkavimą ir iš viso to sutvėręs sintetinį padarą — moterį.

Viešpats atidavė ją vyrui. Po penkių dienų tas, sugrįžęs pas Dievą, nusiskundė:

— Viešpatie, tvarinys, kurį man davai, nuodija mano gyvenimą. Plepa išsisą dieną, puola nusiminiman dėl mažiausio menkinio ir nuolatos serga. Pasiimk ją atgal!

Dievas sutikęs, atsiėmė moterį atgal.

Po penkių dienų vyras, vėl grįžęs pas Dievą, nusiminęs tarė: — Viešpatie, gražines Tau tvarinį, jaučiuosi vienišas. Prisimenu, kaip ji žiūrėdavo į mane meilėmis akimis, kaip glaudėsi. Prašau, gražink man ją atgal.

Dievas didžiavasiškai supratęs reikalą ir moterį gražines vyrui atgal.

Tačiau ši kartą vyras grįžęs su skundu jau po trejetos dienų:

— Viešpatie, jau man užtenka jos. Šis tvarinys teikia daugiau vargų ir rūpesčių, negu jis pats vertas.

— Pasišalink ir tvarkykis, kaip sugebėsi! — atsakė jam Dievas.

— Bet aš negaliu su ja taip toliau betverti...

— O sakei taip pat, kad negali be jos gyventi...

— Vargas man — suaimanavęs pasišalindamas vyras. — Negaliu gyventi su ja, bet ir be jos negaliu...

Skirtumas tarp juoko ir šypsenos

Kinietiška patarlė sako, jog šypsena nieko nekainuoja, bet nupirkti su ja galima labai daug. Tai didelė ir labai įžvalgi tiesa.

Daug spaudoje rašoma bei patstoma, kad šypsena yra didelė Dievo dovana, kadaise suteikta žmonijai. Šypsena tai esąs žmogaus sielos atspindys, kuris atspindi tai, kas žmogaus sieloje dedasi. Be to, šypsena nuiteikianti gerai ir tuos, kurie tik yra jos aplinkoje.

Esą, reikia atskirti paprastą juoką nuo šypsenos, nes juoktis moka daug kas, bet šypsotis ne visi įstengia. Dažnai juokiamasi

iš kitų nesklandumų, o šypsoma — ir tada, kai žmogus jaučia savąjį laimės ir džiaugsmo spindulį.

Juokas gali virsti panieka, o šypsena reiškia savęs ir kito praturtinimą. Todėl dažnai girdime žmones juokiantis, bet mažai ma tome šypsantis.

Ilgametis Varenos valst. džiovininkų sanatorijos vedėjas dr. Albinas Grigaitis, praeitų metų lapkričio 5 d. miręs Chicagoje buvo pasakęs apie juoką šitaip: "Juokiasi tik žmogus. Juokas ir šypsena yra žmogaus kultūringumo požymiai".

Save apvaldant, išmokstama šypojoimosi meno

Teisingas yra pasakymas: "Sakyk, iš ko tu juokiesi, aš pasakysiu, kas tu esi." Kuo žmogus aukštesnės kultūros, tuo jo juokas ir šypsena gilesni, prasmingesni, švelnesni.

Kūdikis juokiasi ir šypsosi, nes jis pilnas gyvybės ir džiaugsmo. Ypač juokas turi daug niuansų: jis gali būti piktas, malonus, kartus, nedraus, sarkastiškas, triumfuojantis, arogantiškas ir t. t. Viso to negalima pritaikinti žmogaus šypsenai.

Galima juoktis iki ašarų. Iš džiaugsmo galima juoktis ir verk ti. Pas žmogų esąs labai artimas ryšys tarp juoko ir ašarų. Juokas ir ašaros esanti labai didelė gamtos dovana žmogui. Juokas bei šypsenos seką žmones nuo kūdikystės lopšio iki karsto lentos. Ir juo daugiau juokiamasi bei šypsomasi, juo geriau. Juokas bei šypsena žmogų nuramina, palengvina jo vargą. Juokas ir šypsena esą tikri džiaugsmo draugai. Geroje nuotaikoje žmogus spartesnis net ir darbe, laimingesnis šeimoje ir aplamai viso gyvenamojo aplinkoj.

Žinoma, tikra tiesa: lengva y-

Laimingos astronautų žmonos, jų vyrams sėkmingai sugrįžus žemėn po 10 dienų kelionės erdvėm's su Apollo 9. Iš kairės į dešinę ponis Clare Schweickart, p. Pat McDitt ir p. Lurton Scott.

Atsilankymas pas hipius

JUOZAS PRUNSKIS

Daugumoje JAV miestų galima matyti plaukais apžėlusius, barzdotes, aprintais drabužiais, karoliais pasipuošusius hipius, "gėlių jaunuosius". Prof. L. Yablonsky skelbia, kad jų šiame krašte esą apie pusę milijono...

Būdami objektyvūs, turime pripažinti, kad jų sąjūdis išryškino bent keturis gerus dalykus: 1. Parodė, kad medžiaginė gerovė, materialinis perteklius jaunų siek ly nepatenkina; jie ieško kai ko daugiau. 2. Hipiai yra gana judrūs sąjungininkai protestams prieš socialinę, rasinę nelygybę. 3. Jie stengiasi išryškinti taikos siekimus ir paremti tos rūšies sąjūdžius. 4. Pagaliau, ypač tas "gėlių jaunimas", bando plėsti mintį, kad būtų daugiau meilės žmonių tarpe, ir net kartais atėjusią juos suontroliuoti policiją sutinka su gėlių puokšte ir sako, kad juos myli...

Tai ir viskas, ką apie juos geriausia pasakyti.

ra šypsotis, kai sieloje viešpatauja džiaugsmas, kai visa aplinka kviečia džiaugtis, betgi esama momentų, kai reikia verk ti, kai kiti panirusiais veidais žvelgia į tave.

Tai, išmokyti šypsotis tokiais kritiškais atvejais yra tikras menas. Jis išmokstamas, tik labai save apvaldant. Tuomet šypsenis tampa magija, kuri užburia ir kitus.

Sociologijos profesoriaus studija

Viena iš rimčiausių hipių studijų šiame krašte yra atlikęs sociologijos prof. Lewis Yablonsky. Jis apvažinėjo hipių kolonijas net nuo Pacifiko iki Atlanto pakrančių ir su talkininkais apklausinėjo net apie 700 to sąjūdžio narių. Surinktus duomenis profesorius Yablonsky surašė į knygą "The Hippy Trip" (išleido Pegasus, New York, 1968 m. 368 psl., \$6.95). Knyga parašyta su mokslininko kruopštumu ir objektyvumu. Besistengdamas perteikti pasikalbėjimus su hipiais, autorius, deja, nevengė įtraukti net ir visų jų kalbos nešvankumus, kokių kultūringų žmonių tarpe nevartojama.

Narkotikų vergai

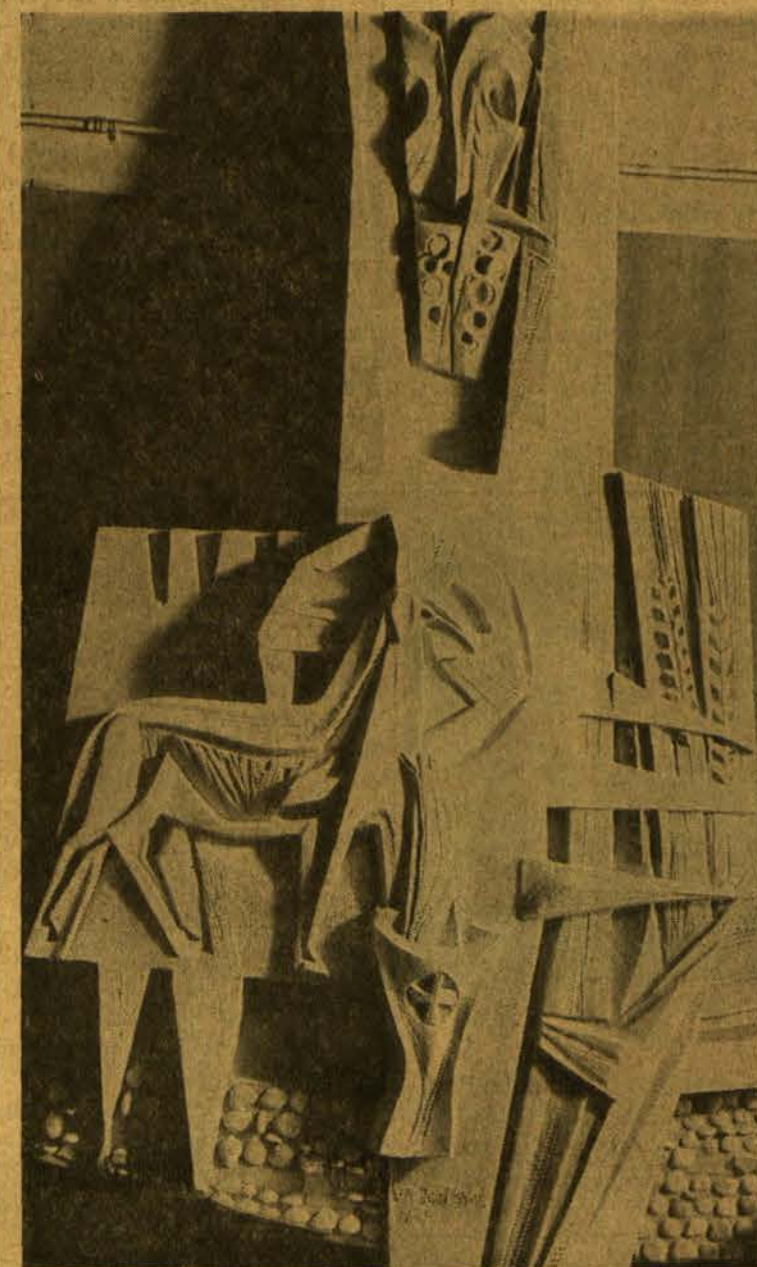
Prof. Yablonsky visur tarp hipių atrado narkotikų vergus. Apie 70 proc. hipių yra kilę iš vidutinių ir aukštesnės klasės šeimų. Prof. Yablonskiui daug padėjo vienas hipis, kuris per pusę metų buvo jo kelvedis. Hipių kolonijose rado grubų nesirūpinimą vaikais. Kūdikiai reikiamai nemaitinami, net aštuonerių metų vaikai jau įtraukiami į seksualinius veiksmus. Atrado vietų, kur jau penkerių metų vaikas hipių įpratintas rūkyti marihuaną. Kai kurie hipiai jau buvo dalyvavę ginkluotose apipšėsimuose, kiti atrodė hipių eilėse tik pridengia savo psichinę nesveikatą. Viena hipių apartamen-

Atėistės kova prieš maldą

Madalyn Murray O' Hair, Amerikos labiausiai žinoma atėistė, plečia savo kovą prieš maldą, t.y. religiją, net į erdves.

Kai ji išgirdo, kad Apollo 8 įgula perdavė radijo bangomis maldas ir ištraukė iš Sv. Rašto, jiems skrendant apie mėnulį, O' Hair pranešė, kad ji pradės kovą laiškais prieš meldimais erdvės skridimuose.

Mrs. O' Hair, kuri pati save apibūdina "labiausiai nekenčia ma moterimi visame pasaulyje"

V. K. Jonynas

Detalė iš skulptūros Kennebunkpforte

te 1967 m. spalio mėn. buvo rasta keturis kartus išprievartauta ir plyta užmušta 18 m. mergina, Linda Fitzpatrick. Vienoje vietoje prof. Yablonsky atrado, kad hipė motina trejų metų sūnų jau įpratinsius į narkotikus ir marihuaną.

Savęs sunaikinimo keliu

Hipių kolonijoje mergina verčiama gyventi palaida gyvenimą. Daug kur hipių tarpe viešpatauja anarchija, girtavimas, blauri nešvara. Apie pusę sutikų prof. Yablonskio hipių perėjė per teisumą. Prof. Yablonsky apgailestauja, kad daugelis hipių, naudodami LSD, eina savęs sunaikinimo keliu. Kai kurie net haliucinacijų jau kankinami, suserga psichinėmis ligomis, kiti net bando nusižudyti. Dauguma prof. Yablonskio sutiktų hipių buvo narkotikų poveikyje. "Tikrasis hipis yra visiškai anarchistas", — sako prof. Yablonsky. O į jų ei-

Dr. Kalvaitytės — Karvelienės antrasis atsiminimų tomas

DR. Z. DANILEVIČIUS

Dr. P. Kalvaitytė — Karvelienė, GYVENIMO VINGIAIS. Atsiminimai, II dalis. Atsiminimai išleisti autorės vyro Stepono Karvelio lėšomis 1968 metais. Spausdinta Nidos spaustuvėje, Londone. Knyga 208 psl., kainą \$2.50, gaunama "Drauge".

Vienas iš recenzentų, pradėdamas pirmojo Dr. Kalvaitytės — Karvelienės atsiminimų tomo recenziją, pavadino autorę viena iš didžiųjų Lietuvos rentgenologų ir visuomenininkų. Pradėdamas antrojo "Gyvenimo vingiais" tomo recenziją, norėčiau pridėti, kad autorė taip pat buvo viena iš nuoširdžiausių, kukliausių, nepaperkamiusių ir ištikimiausių patriočių — lietuvių; tokios kitos mūsų sunku būtų ir berasti.

Antrasis dr. Kalvaitytės — Karvelienės atsiminimų tomas yra taipgi labai vertingas savo istorine medžiaga, liečiančia Lietuvos nepriklausomo laikotarpio gyvenimą ir skaudžius Lietuvos okupacijų epizodus. Antrojo, kaip ir pirmojo, tomo ypatinga savybė yra ta, kad šie atsiminimai už kovą prieš maldą Amerikos valstybės mokyklose ir laimėjimą — išvijimą maldos iš mokyklų.

Kukli, lygaus stiliaus, lengvai skaitoma knygelė bus miela kiekvienam jau pagyvenusiam, kurs praeitį norės atsiminti, bet ir jaunam, kuriam bus įdomu sužinoti, kaip jo tėvų kartos gyventa. Neras ten skaitytojas nei pagyrų, nei pagiežos, o tik doros lietuvių, mokslininkės ir visuomenininkės tiesų bandymą eiti neišvengiamai vingiuotu gyvenimo keliu. Knyga rekomenduotina kiekvienam, o ypačiai mokyklų knygynams, kaip vertingas įnašas į mūsų istorijos lobyną.

Daugiau kūdikių!

Toks šūkis paleistas iš Kremliaus. Sovietų moterys turi turėti daugiau vaikų! Rusijai reikia daugiau kūdikių!

Jei sovietų moterys ir toliau turės tokį žemą gimimų skaičių, yra galimybė, kad 200 m. laikotarpy rusų tauta priartės prie sunykimo.

Sovietų gyventojų skaičius dabar yra 237 milijonai, palyginus su JAV-ty 202 milijonais.

1967 m. rusų gimimų skaičius buvo 9,8 kūdikių 1000 asm. 1967 m. amerikiečių gimimų skaičius, net pačiu žemiausiu laikotarpiu, buvo 17,0 kūdikių 1000 asm.

Kodėl rusų moterys atsisako turėti daugiau kaip 1 ar 2 vaikų? Kodėl tas isteriškas šauksmas iš Kremliaus?

Yra kelios priežastys: 1) dauguma ištekęsųjų moterų Sovietų Sąjungoje dirba ir neturi laiko auginti vaikų, 2) nėra pakankamai butų ar namų padorių gyvenimui Sovietų Rusijoje; 3) nors poros dirba ilgai ir sunkiai, jie neuždirba pakankamai, kad galėtų išlaikyti didelę šeimą, 4) gyvenimas Rusijoje yra vienodai nuobodus, apatiškas ir prislėgtas; 5) nėra pakankamai valstybinių vaikų darželių vaikams prižiūrėti.

Rusų demografai pasiūlė, kad sovietų moterims būtų duotas apmokėtos 5 m. atostogos, kol augina vaikus. Kiti specialistai pasiūlė, kad moterims būtų mokama minimali alga 60 rublių (apie \$60) į mėnesį, kad jaunos poros būtų valdžios siūčiamos ir medaus mėnesiams, ir būtų apdovanojamos daugiavai kės šeimos.

Šitaip bumerangas sugrįžta į ten, iš kur jis paleistas. Raudonieji satrapai susirūpinę savo pačių sukurto gyvenimo vaisiais.

Daugiau atjautimo

Dauguma autoritetų mano, kad žmonėms nelaimėje reikia pareikšti ne užuojautą, bet tikrą atjautimą. Formali užuojauta gali susilpninti užjaučiamojo charakterį. Ka žmogus tad turėtų daryti? O turėtų pasistengti išsivaizduoti save kenčiančiojo padėtyje ir iš ten stebėti, kaip dalykai atrodo ir kaip pats tokioje situacijoje jaustųsi, būdamas jo vietoje.

Skani sriuba Senelių namuose, Thompsons, Conn. Nuotr. V. Maželio